

კ ა მ პ ა ნ ი ა ბ ო ღ ი უ ი

„აღმნიანის უფლებათა ცენტრი“
„АУАԾЫТԻԾՏԱ ИЗИНԿԶА РЦЕНТР“

АКАМПАНИЯ ХАТАМЗААИТ

№1 - 2008

www.apsni.org

მიართვა აფხაზ ხალხს

ჩვენ დღეს ერთმანეთის გარეშე ვცხოვრობთ.
ჩვენი წარსული ის ტრაგიკული სპია, რომელმაც ორი
ხალხის დაშორება გამოიწვია. დრო გადის, ტკივილი რჩება,
ჭრილობები კვლავ ღიაა. კითხვები ისევ უპასუხო. მომავალი
კი ბუნდოვანია.
ეს მომავალი არ შეიცვლება, თუ არ დაფუძნდება იმაზე,
თუ რა მოხდა და არ მოვებნით გზებს ერთმანეთისაკენ...

2

АПСУА ЖӘЛАР РАХЬ ААПХЪАРА

Иахъа хара хаз-хазы ханхоит.
Иахъахгаз атрагедиатә айбашъра
иахъаны е-жәларык сицәыхарахеит.
Аамта цоит, ахъаа аанхоит, ахәрақә
пъыхъеипъш иаартуп, пъыхъеипъш
азцаарақәа ртак ыкам, иахъеипъшу
азәгы издыруам.
Икалаз хазхәыцны ахәшъара
ахамтар, хаизааигәара иацхраауа
амәа хзымпъшаар, нак-нактәи хразкы
аеапъсауам...

10

„აღმნიანის
უფლებათა
ცენტრი“
აფხაზებს
ახალ
წელს
ულოცავს

„АУАԾЫТԻԾՏԱ
ИЗИНԿԶА
РЦЕНТР“

АХАТАРНАКЦӘА АПСУАА АШЫҚӘС
ҒЫЦ ИРЫДЫРНЫХӘАЛОИТ 15

4
დეკუმბრთა რაქსია „ბოღიუსი“ კამპანიაზ
12 АДЕПУТАТЦӘА РЕАКЦИЯ АКАМПАНИЯ
„ХАТАМЗААИТ“ АЗЫ

3
პოლიტიკური ლიდერები „ბოღიუსი
კამპანიას“ აფხაზებს
11
АПОЛИТИКАТӘ ЛИДЕРЦӘА АКАМПАНИЯ
„ХАТАМЗААИТ“ АХӘШЪАРА АРҢОИТ

5
„ҚЫРТТӘЫЛАКНЫ ЛАМЫС ЗМОУ ХӘА УАԾ ДААНХАМА?“ 14
საზოგადოების რაქსია კამპანიაზ „ბოღიუსი“ 6
АУААЖӘЛАРРА АРЕАКЦИЯ АКАМПАНИЯ 13
„ХАТАМЗААИТ“ АЗЫ

7
ბოღიუსი ყოველთვის
ამართლებს 7

„АТАМЗААРА АШЫТАЦАРА
ИАНАКУЗААЛАКҒЫ
ИАШОУП“ 12

8
გზავნილები აფხაზებს 8
9
АШЫТҚӘА АПСУАА РАХЬ 9

ХАИНААЛАП - - შევრიბლეთი

8-9

კამპანია „ბოდიში“ 2007 წლის მარტში დაიწყო. ბოდიშის თქმა არ არის ადვილი, სწორად - არც მისი მიღება.

კამპანია „ბოდიში“ ჩვენ ვცდილობთ, შეიცვალოს ურთიერთობის ის ფორმები, რომელიც ქართველ და აფხაზ ხალხს შორის ბოლო წლების განმავლობაში ჩამოყალიბდა. კამპანია „ბოდიში“ თავისი არსით აპოლიტიკური, ომის საინააღმდეგო მოძრაობაა, რადგან მიგვაჩნია, რომ მშვიდობიან დიალოგს ალტერნატივა არა აქვს.

„ბოდიშის“ მთავარი მიზანი ქართველ და აფხაზ ხალხს შორის ნდობის აღდგენა და საინფორმაციო ვაკუუმის გარღვევაა. ჩვენ გვინდა, ყველა დავაფიქროთ ომის საშინელებასა და იმ შეცდომებზე, რომელიც დაფუძნდა.

როდესაც წყალში კენჭს ჩააგდებ, წრე თავისით იკვრება. ვფიქრობთ, რომ ერთი ასეთი კენჭის როლს „ბოდიშის კამპანია“ შეასრულებს.

მიმართვა აფხაზ ხალხს

ჩვენ დღეს ერთმანეთის გარეშე ვცხოვრობთ. ჩვენი წარსული ის ტრაგიკული ომია, რომელმაც ორი ხალხის დაშორება გამოიწვია. დრო გადის, ტკივილი რჩება, ჭრილობები კვლავ ღიაა, კითხვები ისევ უპასუხო, მომავალი კი ბუნდოვანია.

ეს მომავალი არ შეიცვლება, თუ არ დაფიქრდებით იმაზე, თუ რა მოხდა და არ მოვებნით გზებს ერთმანეთისაკენ.

ჩვენთვის, ქართული საზოგადოების ერთი ნაწილისთვის, ნათელია, რომ შეცდომების აღიარების გარეშე პრობლემები არ გვარდება. ეს მიმართვა ჩვენი გულის გამოძახილია.

ბოდიში, რომ ვერ შევაჩერეთ ომი.
ბოდიში, რომ ვერ შევძელით აგვეცილებინა თავიდან ის, რაც მოხდა.

ბოდიში ყველა იმ სიტყვისათვის, ყველა იმ ტყვიისათვის, რომელმაც ომი გამოიწვია.

ჩვენ გვესმის, რომ ომს აქვს მიზეზი, ორივე დაპირისპირებულ მხარეს აყავდა პროვოკატორები და წამქეზებლები - ვინც მათ იარაღით ამარაგებდა, რომ ძიებს ერთმანეთი დაეხოსტათ. ვიდაცას მეტი ბრალი მიუძღვის, ვიდაცას ნაკლები, მაგრამ ომში მაინც ყველა დამინაშავეა.

ომი უკვე დამარცხდება.

ნუ დავეყოთ ერთმანეთს „ჩვენებად“ და „იმათიანებად“, „მტრად“ და „მყოვარად“. ჩვენ მტრები არა ვართ. ჩვენ საომარი არაფერი გვაქვს. ჩვენ გვინდა, აფხაზ ხალხს მოვუხადოთ ბოდიში იმისათვის, რომ ვერ შევძელით შეგვენარჩუნებინა მშვიდობა და იარაღის ენაზე დავიწყეთ საუბარი.

ჩვენ გვინდა ხელი გამოვიწოდოთ.

ჩვენ გვჯერა, რომ წარსულის ბორცვების შეგნება კი არ უნდა აყოფდეს, არამედ აერთიანებდეს ხალხებს.

ვაპატიოთ ეს ომი ერთმანეთს, რათა ის არ განმეორდეს.

გჯეროდეთ, ჩვენთვის ძვირფასია აფხაზი ხალხი, აფხაზური ენა, აფხაზური კულტურა.

ჩვენთვის ძვირფასია ის წარსული, როდესაც ერთად ვიყავით.

ვიცი, რომ აფხაზი და ქართველი ხალხის მეგობრობას ბევრი მტერი აყავს და, სამწუხაროდ, ორივე მხრიდან. მაგრამ ჩვენ შეგვიძლია ვიპოვნოთ გზა ერთმანეთის გულელებისკენ.

ბოდიში, რომ ამდენი ხანი ვერ მოგაწვდინეთ ხმა და ასე საჯაროდ არ გვითქვამს ეს სიტყვები.

ბოდიში, რომ ვერ შევძელით წინააღმდეგობა გაგვეწია იმ ყველაფრისთვის, რაც მოხდა.

ბოდიში, რომ შეგვეძლო მეტის გაკეთება და ვერ ან არ გაგვაკეთეთ.

ჩვენ ვლოცულობთ თქვენთვის,

ჩვენ ვლოცულობთ აფხაზებისთვის და ქართველებისთვის.

ჩვენ ვლოცულობთ მშვიდობისთვის.

ჩვენ ვლოცულობთ შერიგებისთვის.

„ადამიანის უფლებათა ცენტრი“

არასამთავრობო ორგანიზაცია „ადამიანის უფლებათა ცენტრი“ (ყოფილი ადამიანის უფლებათა საინფორმაციო და სადოკუმენტაციო ცენტრი) 1996 წლის 10 დეკემბერს დაარსდა.

ცენტრის პრიორიტეტები:

კანონის უზენაესობის ხელშეწყობა

- ხელი შეუწყოს ადგილობრივი კანონმდებლობის საერთაშორისო კანონმდებლობასთან პარამონიზებას, კონტროლი გაუწიოს მის აღსრულებას;

- ნებისმიერ მსურველს გაუწიოს უფასო იურიდიული დახმარება და საზოგადოებას მიაწოდოს ინფორმაცია მისთვის საჭირო ყველა კანონის და იურიდიული დაცვის მექანიზმების შესახებ;

- გამოვლინდეს და გამოკვეყნდეს კანონდარღვევითა ფაქტები და პასუხისმგებელმა ორგანოებმა მოახდინონ მათზე რეაგირება;

- მონიტორინგი გაუწიოს სახელმწიფო უწყებების საქმიანობას.

სამოქალაქო საზოგადოების განვითარება:

- მესამე სექტორის განვითარების ხელშეწყობა;

- მოსახლეობის ჩართვა საზოგადოებრივ საქმიანობაში;

- საქართველოს რეგიონებში, მათ შორის კონფლიქტურ ზონებში სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების ხელშეწყობა.

სიტყვის თავისუფლების ხელშეწყობა:

- დამოუკიდებელი მედიის განვითარების ხელშეწყობა;

- ადამიანის უფლებებზე მომუშავე ჟურნალისტთა ქსელის შექმნა;

- ადამიანის უფლებებზე ჟურნალისტური გამოძიებების წარმოება;

- ადამიანის უფლებათა დარღვევის ფაქტების გამოვლენა-გამოკვეყნება.

დისკრიმინაციის აღკვეთა:

- უმცირესობათა უფლებების დაცვა;

- ზრუნვა საზოგადოებრივ საქმიანობაში ქალთა ინტეგრაციაზე;

- ტრეფიკინგის პრევენციის ხელშეწყობა;

- კონფლიქტურ ზონებში სამშვიდობო კამპანიის წარმოება.

ცენტრის საქმიანობის ძირითადი მიმართულებები:

- იურიდიული დახმარება - ადამიანის უფლებათა ცენტრში ფუნქციონირებს უფასო იურიდიული საკონსულტაციო ცენტრი, სადაც მოქალაქეებს სამოქალაქო, ადმინისტრაციულ და სისხლის სამართლის საკითხებში სატელეფონო, პირადი კონსულტაციითა და სასამართლო წარმომადგენლობით უზრუნველყოფენ.

- ინფორმაცია — ცენტრის ბაზაზე შექმნილია ქართულ-ინგლისური ინტერნეტ-გაზეთი, ვებ-პორტალი და მონაცემთა ბაზა www.humanrights.ge, სადაც ყოველდღიურად შუქდება ქვეყანაში ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში მიმდინარე პროცესები. აქვე შეგიძლიათ გაცნოთ კანონმდებლობას, ანგარიშებს, ანალიტიკურ სტატიებს.

- განათლება/საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება — ცენტრი რეგულარულად მართავს ტრენინგ-სემინარებს სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფებისათვის ადამიანის უფლებათა საკითხების შესახებ. ადამიანის უფლებათა ცენტრი თარგმნის და გამოსცემს ანგარიშებს, სახელმძღვანელოებს, ცნობარებს და საინფორმაციო ბუკლეტებს.

- მონიტორინგი — ორგანიზაცია ატარებს ადამიანის უფლებათა მონიტორინგს. სწავლობს ამ სფეროში არსებულ დარღვევებს.

- რეპორტირება — ორგანიზაცია რეგულარულად აწვდის ინფორმაციას

ევროპის საბჭოს, ევროპის კავშირს, ეუთოს, გაეროს და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებს საქართველოში ადამიანის უფლებათა მდგომარეობის შესახებ.

- ლობირება - ცენტრი ლობირებას უწევს ადამიანის უფლებათა მხარდაჭერი კანონმდებლობის და სხვა ინიციატივების განხორციელებას.

ცენტრი მუშაობს შემდეგ პროგრამებზე:

- ბავშვთა უფლებები; ქალთა უფლებები; ტრეფიკინგი; ლტოლვილები; მედია; კონფლიქტების პრევენცია; ადამიანის უფლებათა სფეროში განათლება; სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურული უფლებები;

ცენტრი განეწიანებულია შემდეგ საერთაშორისო ორგანიზაციებსა და ქსელებში:

- ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ფედერაცია (FIDH);

- ნამების საინააღმდეგო მსოფლიო ორგანიზაცია (OMCT - ქსელი SOS-ნამება);

- „ადამიანის უფლებები საზღვრების გარეშე“ (HRWB);

- ადამიანის უფლებათა ინფორმაციის და დოკუმენტაციის საერთაშორისო სისტემები (HURIDOC);

- მშვიდობის საერთაშორისო ბიურო (IPB);

- ბავშვთა უფლებების საინფორმაციო ქსელი (CRIN);

- სამოქალაქო მშვიდობის სამსახურების ევროპული ქსელი (EN. CPS);

- სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს არასამთავრობოთა კოალიცია (ICC);

- UNITED for Intercultural Action - ევროპული ქსელი ნაციონალიზმის, რასიზმის, ფაშიზმის წინააღმდეგ და მიგრანტებისა და ლტოლვილების მხარდასაჭერად.

ორგანიზაცია გამოხატავს მადლიერებას იმ ორგანიზაციების და ფონდების მიმართ, რომლებმაც ცენტრს აღმოუჩინეს ფინანსური დახმარება სხვადასხვა პროგრამებისა და პროექტების განხორციელებაში. მათ შორის არიან:

- კორდედი (ნიდერლანდები);

- ევროპის საბჭო;

- ნორვეგიის ადამიანის უფლებათა ფონდი;

- ნორვეგიის ჰელსინკის კომიტეტი / ნორვეგიის სამეფოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო;

- გაეროს ბავშვთა ფონდი;

- კანადის საელჩო;

- შვეიცარიის განვითარების და თანამშრომლობის სააგენტო;

- ეუთო;

- საბერძნეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობების და განვითარების თანამშრომლობის გენერალური სამდივნო (YDAS);

- ფრიდრიკ ებერტის ფონდი;

- ღია საზოგადოების ინსტიტუტი (ბუდაპეშტი, უნგრეთი);

- მსოფლიო ბანკი;

- ციხის საერთაშორისო რეფორმა (PRI);

- უმცირესობათა უფლებების საერთაშორისო ჯგუფი (MRG);

- შვედური ინსტიტუტი;

- „ეროვნული წვლილი დემოკრატიისათვის“, NED (აშშ);

- ლტოლვილთა ფონდი, Stichting Vluchteling, ნიდერლანდები;

- Falkor I.C.Y., ნიდერლანდები/ევროკომისია;

- შვეიცარიის საელჩო საქართველოში;

- ნიდერლანდების სამეფოს საელჩო საქართველოში.

„კამპანია ბოდიში“ გამოცემულია „ადამიანის უფლებათა ცენტრის“ მიერ „ადამიანის უფლებათა ცენტრის“ დირექტორი უჩა ნანუაშვილი საკონტაქტო ინფორმაცია: თბილისის ოფისი: 0160, ალ. ყაზბეგის გამზ. 3ა; სად., სართ. IV, ბინა. 22 ტელ.: (+8 22) 37 69 50 ფაქსი: (+8 22) 45 45 33 ელ-ფოსტა: hridc@hridc.org www.humanrights.ge

17.07.2007

პოლიტიკური ლიდერები „ბოდიშის კამპანიას“ აფასებენ

აკა გულა

„ადამიანის უფლებათა ცენტრის“ მიერ წამოწყებულ „ბოდიშის კამპანიას“ პოლიტიკური ლიდერები ეხმაურებიან. ზოგისთვის ბოდიშის მოხდა პრობლემას არ წარმოადგენს, ზოგისთვის ეს გრანტი მისაპროვებლად მიმართული კამპანიაა, ზოგი კი ფიქრობს, რომ აღნიშნული კამპანია სამშვიდობო მოლაპარაკებებს ძალიან დაზარალებს.

გთავაზობთ საპარლამენტო და არასაპარლამენტო პოლიტიკურ პარტიათა ლიდერების კომენტარებს.

მიხეილ მაჭავარიანი, „ნაციონალური მოძრაობის“ ერთ-ერთი ლიდერი, პარლამენტის თავმჯდომარის მოადგილე: „როცა ყოველი ჩვენგანი ისტორიული სასამართლოს წინაშე წარსდგება, საკუთარი თავისა და ქვეყნის წინაშე მართლები უნდა ვიყოთ. მიმანია, რომ არ ღირს არანაირი ცენტის თუ თეთრის გრანტი იმად, რომ ისტორია დაამახინჯო. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში 1992 წელს არ იყო მარტივი სიტუაცია, მაინც უნდა ვთქვა, რომ საქართველოს აფხაზებთან ომი არ დაუწყია. ეს იყო დიდი პროვოკაცია, რომელიც სპექტაკლურად მიმდინარეობდა, მათ შორის ჩართულები იყვნენ ჩრდილოკავკასიელები. ამიტომ, მიმანია, რომ ყოველივე ასეთი ქმედება სახელმწიფო ინტერესის ლაღატი, ისტორიის უკუღმა წერა და გონებას აცდენილი ხალხის მოქმედებაა. მიმჩვენია, აფხაზს დაველაპარაკო პირისპირ. მე მასთან საბოდიშო არაფერი მაქვს“.

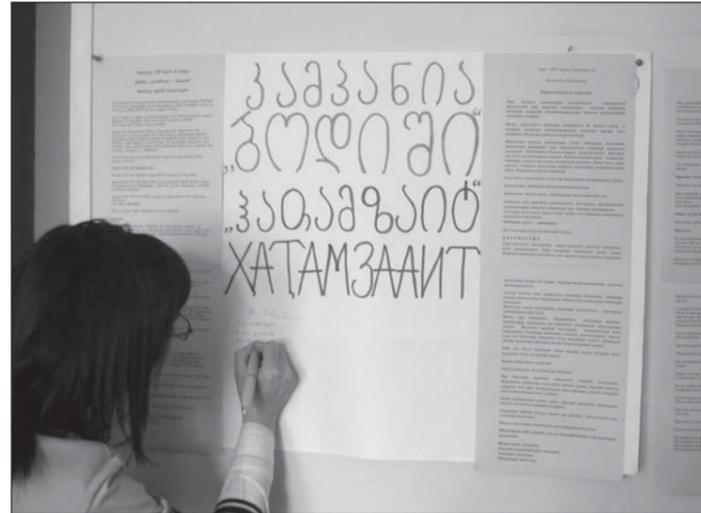
სოსო შატბერაშვილი, „ლეიბორისტული შრომის პარტიის“ ერთ-ერთი ლიდერი: „ქართველ ხალხს საბოდიშო არავისთან არაფერი აქვს. თუ საბოდიშოდ ვინმეს აქვს საქმე, ეს ედუარდ შევარდნაძეა, რომელმაც, პირველ რიგში ბოდიში, ორი სამოქალაქო ომის გაღვივებისთვის, ქართველ ხალხს

უნდა მოუხადოს. ერთი თბილისის ომი იყო, მეორე - აფხაზეთის ომი. ორივე სამოქალაქო ომი თავს რუსეთის იმპერიამ მოგვასხვია, რომლის გამხმვანებელი და შემსრულებელი საქართველოს ყოფილი პრეზიდენტი გახლდათ. ამიტომ, ქართველ ხალხს არავისთან აქვს საბოდიშო, ისევე როგორ აფხაზ ხალხს არა აქვს საბოდიშო. ორი ხალხი რუსეთის მიერ დაგებული მახეში გაება და ორივე ხალხისთვის ეს სამარცხვინო ომი ძალიან ცუდად დამთავრდა. არავინ თქვას, რომ იქ აფხაზმა ხალხმა გაიმარჯვა ან ქართველი ხალხი დამარცხდა. ამ ომში ორივენი დავმარცხდით. ჩვენი პარტიის პოზიციით, პასუხისგებაში უნდა მიეცეს თენგივ კიტოვანი, შევარდნაძე და მასთან ერთად ყველა ის ადამიანი, ვინც დამნაშავეა აფხაზეთის ომის გაღვივებაში. ამავე დროს, მოვითხოვთ სააკაშვილის პასუხისმგებლობას, რადგან ის „ვარდების რევოლუციის“ დროს მიტინგებზე ხალხს არძინბას რეჟიმის დამხობას ჰპირდებოდა. ის კი არ დაემხო, პირიქით, შესაძლებელია, აფხაზეთის დეიურედ აღიარება მოხდეს“.

კოტე გაბაშვილი, „ნაციონალური მოძრაობის“ ერთ-ერთი ლიდერი, პარლამენტის საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტის თავმჯდომარე: „არაიან ადამიანები, რომლებიც ცდილობენ თავიანთი მუშაობისთვის თუ აქტიურობისთვის ყველა თემა გამოიყენონ. მოვანერდი ბოდიშს ხელს ქართველების მხრიდან იმის გამო, რომ თავის დროზე ვოვა ვეკუა მოკლეს; მოვანერდი ბოდიშს ხელს იმის გამო, რომ ქართველებს თავი მოჭრეს და მათი თავებით ბურთი ითამაშეს გაგარის სტადიონზე; იმისთვის, რომ ამონევიტეს და ამოსოცეს პატარა ბავშვებიანად ოჯახები მარტო იმიტომ, რომ ისინი ქართველები იყვნენ. ყველამ თვალწინ დაიყენოს ეს კადრები და მერე გადამწყვიტოს, ბოდიში უნდა მოიხადოს თუ უფრო სწორი იქნება, ბოდიში ორივე მხარე ერთმანეთს მოუხადოს. ეს ბოდიში იყოს თანა-

ბარი და ჩვენი საზოგადოება ნუ გადაიქცევა მხოლოდ მაზოხისტად. ეს ბოდიში არარელური და ჩემს სიმპატიას არ იმსახურებს“.

ელიზბარ ჯაველიძე, პოლიტიკური მოძრაობა „ენა, მამული, სარწმუნოება“: „საბოდიშო ორივე მხარეს აქვს და არა ერთ-ერთს. ომი ედუარდ შევარდნაძემ დაიწყო. ეს იყო პროვოკაცია. ამ ომს რაც მოჰყვებოდა, ეს გასაგებია იყო. ვერავინ დამარწმუნებს, რომ კი-

ტოვანმა თქვა აფხაზეთში გავისეირნოთ და მას შევარდნაძე აჰყვა. მან იცოდა, ამას რაც მოჰყვებოდა. იმის გამო, რომ ჩვენ აფხაზეთში შევედით, ბოდიში უნდა მოვიხადოთ, თუმცა, მერე რაც მოხდა, რომ ქართველების თავებით ფეხბურთს თამაშობდნენ, და დღეს რა აგრესიასაც ამჟღავნებენ ჩვენი მოძმე აფხაზები, მათ უფრო ეკუთვნით ბოდიშის მოხდა. საერთოდ, პოლიტიკოსთა ბოდიში არაფერს ნიშნავს. მე ვარ მომხრე სახალხო დიპლომატიის. ხალხმა საერთო ენა უნდა გამოიხადოს“.

ჯონდი ბალათურა, „ქართული დასი“: „აღშფოთებულ ვარ, როცა რომელიღაც ორგანიზაცია თავს უფლებას აძლევს ქართველი ხალხის სახელით ილაპარაკოს, მით უმეტეს, ბოდიშები იხადოს. რაც შეეხება გვაქვს თუ არა ბოდიშები სახდელი, ვფიქრობ, რომ ჩვენ გვაქვს დასაბრუნებელი ჩვენი

ქვეყანა, ჩვენი ტერიტორიული მთლიანობა გვაქვს აღსადგენი. რომელი უფრო ადრე იყო - პირველმა გააკეთა პროცესების პროვოცირება, ამას ამ შემთხვევაში მნიშვნელობა არა აქვს. ცხადია, რომ პროცესები იყო არასასურველი და დამანგრეველი. ამ პროცესების მაპროვოცირებელი იყო ერთი ჯგუფი, რომელიც აფხაზი ხალხის სახელით მოქმედებდა და ლაპარაკობდა. ამან გამოიწვია დაპი-

რისპირება სოსუმში. ახლა იმის გარკვევის დრო არ არის, ბოდიში ვინ უნდა მოიხადოს“.

გია გაჩეჩილაძე, „საქართველოს მწვანეები“: „საქმე იმაში გახლავთ, რომ ეს არის გულუბრყვილო მცდელობა რაღაც კორექტირება შეიტანონ მოლაპარაკების პროცესში. თუ ხელისუფლებიდან ვინმე ამას დაეთანხმა, ეს ძალიან ცუდი იქნება თავად მოლაპარაკებისთვის, რადგან საქართველო წამგებიან პოზიციაში აღმოჩნდება არა მარტო აფხაზურ-ქართულ ურთიერთობაში, არამედ, საერთაშორისო დონეზე. ალბათ, ყველამ იცის, რომ კონფლიქტი პროვოცირებული იყო რუსეთის სპეცსამსახურების მიერ. ამის მიზანი იყო და არის იქ დემოგრაფიული სიტუაციის შეცვლა, ანუ აფხაზეთის ტერიტორიის განთავისუფლება როგორც ქართველებისგან, ასევე აფხაზებისგან. ქართველების მი-

მართ ეს ეფექტურად განხორციელდა სამხედრო ოპერაციების თვალსაზრისით. აფხაზების მიმართ ეს ძალიან ეშმაკურად ხდება და ამას თვითონ აფხაზებიც ხვდებიან. ამიტომ, თუ ვინმეს ბოდიში აქვს მოსახდელი, ეს პირველ რიგში, რუსეთის მხარეა“.

ბაჩუკი ქარდავა, „ეროვნულ დემოკრატიული პარტია“: „ნამდვილად ვერ მოვიხდი ბოდიშს ვერავის წინაშე, რადგან დანაშაულები რუსეთიდან, აფხაზების ჩათვლით, საბოდიშო სწორედ რომ მათ აქვთ. მათ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა დაარღვიეს და 100 000-ზე მეტი ქართველი გამოყარეს აფხაზეთიდან. აფხაზი ხალხის მიმართ საპრეტენზიო არაფერი მაქვს და არც საბოდიშო. მაგრამ, ის, რაც აფხაზების ხელით გაკეთდა, ეს არის სერიოზული დანაშაული ქართველი ერის წინაშე. გრანტების მოსაპროვებლად აკეთებს ამას ვინმე თუ სხვის დავალებას ასრულებს, ნამდვილად არ ვიცი, მაგრამ, ყოველ შემთხვევაში, არც მორალური უფლება და არც ისტორიული სამართლიანობა არ გვაძლევს იმის უფლებას, რომ ჩვენ ასე მოვიქცეთ იმ ბიჭების წინაშე, რომლებიც აფხაზეთში დაიღუპნენ“.

თინა ხიდაშელი, „რესპუბლიკური პარტიის“ ლიდერი: „ჩემი პირადი აზრი ამ საკითხთან დაკავშირებით ცნობილია. პარტიის პოზიციას კი ნამდვილად ვერ გეტყვით, რადგან ეს ამბავი პირველად თქვენგან გავიგე. პირადი პოზიციით კი ვამბობ, რომ არა ქართველმა ხალხმა, არამედ საქართველოს სახელმწიფომ უნდა მოიხადოს ბოდიში ომისთვის. ბოდიში უნდა მოუხადოს იმ დევნილებსაც, რომლებიც აფხაზეთიდან გამოყარეს და ომის ყველა მსხვერპლს. თუ სახელმწიფო ხარ და ამის პრეტენზია გააჩნია, საკუთარ ქვეყანაში ომის გაჩაღება არ უნდა დაუშვა. მე ამაში ვერავითარ პრობლემას ვერ ვხედავ. ამ ადამიანებს საერთოდ არ ვიცნობ, მაგრამ თავისთავად, იდეა მისაღებია“.

„ადამიანის უფლებათა ცენტრის“ განცხადება

მიხეილ სააკაშვილს არ აქვს სწორი ინფორმაცია „კამპანია ბოდიშის“ შესახებ, ან შეზღუდულად სრუობს

რომლებიც ცდილობენ, აფხაზებს ბოდიში მოუხადონ და ამით გრანტები მოიპოვონ.

„რისთვის უნდა ვიხადოთ ბოდიში, რომ თავები დაგვაჭრეს და გამოგვყარეს? რომ ქართული ქეგლები დაანგრის, რომ უღელტეხილზე ბავშვები გაგვიყინეს და თვითმფრინავები ჩამოგვიყარეს? ამ ყველაფრისთვის კიდევ ჩვენ უნდა მოვიხადოთ ბოდიში? ვინ არიან ეს ადამიანები, რომელი საერთაშორისო ორგანიზაციიდან? რა გრანტი მიიღეს, რომ ასეთ სისულელებს წერენ?“ - განაცხადა პრეზიდენტმა.

იმის გამო, რომ ამგვარი კამპანია საქართველოში მხოლოდ „ადამიანის უფლებათა ცენტრის“ მიერ ტარდება, ვფიქრობთ, რომ ეს განცხადება მიმართული იყო სწორედ ჩვენი და ამ კონკრეტული კამპანიის მიმართ.

აუცილებელია განვმარტოთ: ბოდიშის კამპანია არც ერთ შემთხვევაში არ ნიშნავს იმას, რომ ქართულმა საზოგადოებამ

ბოდიში კრიმინალების წინაშე უნდა მოიხადოს. ეს ბოდიში არის პერიგებისათვის გადადგმული პირველი ნაბიჯი, ბოდიში იმიტომ, რომ ვერ შევანერგოთ ომი, რომ ვერ შევქელით წინააღმდეგობა გაგვენია იმ ყველაფრისთვის, რაც მოხდა და ამაზე ყველა ვართ პასუხისმგებელი.

„ადამიანის უფლებათა ცენტრმა“ აღნიშნული კამპანიის წამოწყება საჭიროდ მიიჩნია იმის გამო, რომ ამ კონფლიქტის როგორც ხელისუფლების, ასევე საზოგადოების წარმომადგენლები უდგებიან გაუმართლებელი კატეგორიულობით ანუ ქართული მხარე მომხდარში მხოლოდ აფხაზებს ადანაშაულებს, ხოლო აფხაზური - მხოლოდ ქართველებს. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ შეცდომები დაშვებული იყო ორივე მხარის მიერ და კონფლიქტი ვერ მოგვარდება თუ ეს ორივე მხარე ვარ აღიარა. აუცილებელია პირდაპირი დიალოგის დაწყება და მილიტარისტული ისტერიის, იარაღის ჭლარუნის შეწყვეტა - ეს ჩვენი ორგანიზაციის პოზიციაა.

ამასთან საჭიროა ითქვას, რომ კამპანია ყოველგვარი გრანტის და დაფინანსების გარეშე მიმდინარეობს. ამ მიზეზის გამო „ადამიანის უფლებათა ცენტრი“ შემოიფარგლება მხოლოდ იმ ღონისძიებებით, რასაც არ სჭირდება სერიოზული ფინანსური რესურსები.

იმ მდგომარეობის გათვალისწინებით, რომელიც ახლა საქართველოშია, სახელმწიფოს პირველი პირის განცხადება (მიუხედავად იმისა, რომ ის ამჟამად გადადგარია) შეიძლება შეფასდეს როგორც ირიბი მუქარა, ზენოლა არასამთავრობო ორგანიზაციაზე, რომელიც წლების განმავლობაში თვალს ადევნებს და აშუქებს ადამიანის უფლებების დარღვევის ფაქტებს საქართველოში და რეგულარულად მოითხოვს ამ ფაქტებზე რეაგირებას.

გარდა ამისა, ეს არის მცდელობა კამპანიის შინაარსის არასწორი ინტერპრეტაციით ხელი შეეშალოს ყოველგვარ აქტივობას, რომელიც კონფლიქტის არაძალისმიერი საშუალებებით მოგვარებას ისახავს მიზნად. მშვიდობიანი ღონისძიებების კრიტიკა ქმნის შთაბეჭდილებას, რომ ხელისუფლება კონფლიქტის მოგვარების საშუალებად მილიტარისტურ გზას ირჩევს, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს არა მხოლოდ ტერიტორია აქვს დასაბრუნებელი, არამედ აფხაზი ხალხიც უნდა შემოვირიგოთ.

„ადამიანის უფლებათა ცენტრი“ მიიჩნევს, რომ აფხაზეთის პრობლემის მოგვარების ნებისმიერი ძალისმიერი მცდელობა ან მოწოდება საომარი მოქმედებების განახლებისკენ არის გაუმართლებელი, რაც ქართულმა საზოგადოებამ არ უნდა დაუშვას.

28.05.2007

დეკლარაცია რეაქცია „ბოდიშის“ კამპანიაზე

კა გულუა

არასამთავრობო ორგანიზაცია „ადამიანის უფლებათა ცენტრის“ მიერ გავრცელებულ მიმართებას აფხაზი ხალხისადმი — კამპანია „ბოდიში“ — საქართველოს საკანონმდებლო ორგანოს წარმომადგენლები არაერთგვაროვნად აფასებენ. ზოგისთვის აღნიშნული კამპანია გრანტების მოსაპოვებლად და თავის გადასარჩენად წამოწყებული აქციაა, ზოგისთვის კი დანაშაულის აღიარება.

აღნიშნულ კამპანიასთან დაკავშირებით, განცხადება საქართველოს პრეზიდენტმაც გააკეთა. მართალია, მას „ადამიანის უფლებათა ცენტრი“ არ უხსენებია, თუმცა, აღნიშნა, რომ ჩვენ საბოდიშო არაფერი გვაქვს და ამას ის ხალხი აკეთებს, ვინც ყველაფრისთვის მზად არის.

რას ფიქრობენ საკანონმდებლო ხელისუფლების წარმომადგენლები:

გიორგი ცანავა, საპარლამენტო ოპოზიციის წარმომადგენელი: „ქართველ ხალხს საბოდიშო არაფერი აქვს. მაგრამ ხელისუფლებას მართლა აქვს საბოდიშო, რადგან ქართულ სახელმწიფოს ის ყაჩაღური შესევა აფხაზეთში არ უნდა გაეკეთებინა. სახელმწიფოს თავისი ვალდებულებები გააჩნია და მას თავი არ უნდა გაეყადებინა იმ არაფორმალურ ბანდფორმირებებთან, რომლებიც აფხაზეთში იყო. ქართულ სახელმწიფოს სხვა ვალდებულებები ეკისრებოდა და ეს ვალდებულებები ტერიტორიული მთლიანობის შენარჩუნება იყო, მაგრამ არასწორმა ქმედებამ და გენოციდმა ის გამოიწვია, რაც მოხდა. ამის გამო დღევანდელმა მთავრობამ, როგორც მაშინდელი ხელისუფლების სამართლებრივი მემკვიდრე ბოდიში უნდა მოიხადოს. რომელიმე არასამთავრობო ორგანიზაცია თუ მიიჩნევს საჭიროდ, რომ მას ბოდიშის მოხდა ეკუთვნის, მოიხადოს, ვინ უშლის. საწინააღმდეგო არაფერი მაქვს“.

ელდარ კვერნაძე, საპარლამენტო უმრავლესობის წარმომადგენელი: „ამ საკითხს ვაფასებ არა მარტო როგორც დეპუტატი, არამედ

როგორც რიგითი მოქალაქე. ტოლერანტობას დაფიქრება და გააზრება სჭირდება. ზოგადად, ადამიანები ხშირად იმას ვერ აფასებენ, რასაც უკეთებენ და რა პატივშიც ჰყავთ და შემდეგ უფრო მეტის და მეტიც სურვილი უჩნდებათ. ბოდიში ჩვენ კი არ უნდა მოვუხადოთ, მათ აქვთ აქვთ ჩვენთვის ბოდიში მოსახდელი. მათაც, რუსეთსაც და თუ გნებავთ, ბევრ საერთაშორისო ორგანიზაციასაც, რომლებიც მიიჩნევენ, რომ საქართველოს წუხილი მათთვის საფიქრალი არ არის და ურჩევნიათ რუსეთთან, უფრო დიდ ქვეყანასთან, ჰქონდეთ უფრო კარგი ურთიერთობა. ჩემი ცალსახა პოზიციაა, რომ საბოდიშო არაფერი გვაქვს. პრეზიდენტის განცხადებას აბსოლუტურად ვეთანხმები. გვედირსა პრეზიდენტი, რომელიც ფიქრობს ქართველი ერის ღირსებაზე და მას ბოდიში არავისთან აქვს მოსახდელი“.

გურამ ვაბტანაშვილი, ლიასვის ხეობიდან: „ამ არასამთავრობო ორგანიზაციას არ ვიცნობ. იმ ინფორმაციის მიხედვით, რასაც მე ვფლობ, არასამთავრობო ორგანიზაციათა უდიდესი ნაწილი გრანტიჭამიები არიან. ვითომ კონფლიქტური ზონებისთვის რალაცას აკეთებენ და რეალურად გრანტებს ჭამენ. მით უმეტეს, თუ ისინი აპირებენ ვილაცას ბოდიში მოუხადონ, მაშინ მე ვსვამ კითხვას, ალბათ ამ ორგანიზაციაში ჰყავთ ისეთი ადამიანები, რომლებიც კონფლიქტურ ზონებში საშინელებებს ჩადიოდნენ, ალბათ, აწამებდნენ ადამიანებს. ჩემს ხალხს არავისთან არა აქვს ბოდიში მოსახდელი და არც მოიხდიან. თუ ვინმეს პირადად აქვს სადისტობა ჩადენილი, გინდა ბოდიში მოიხადოს და გინდა წავიდეს და მუხლებზე ემთხვიოს. რაც უნდა, ის უქნია. ეს კეთდება გრანტების მოსაპოვებლად. ისინი გრანტიჭამიები არიან. ჩვენ საბოდიშო არაფერი გვაქვს“.

ბესო ჯუღელი, საპარლამენტო უმრავლესობის

წარმომადგენელი, ფრაქცია „მაჟორიტარის“ თავმჯდომარე: „პრეზიდენტის განცხადებას ვეთანხმები. ქართველებს არავის წინაშე საბოდიშო არაფერი გვჭირს და მით უმეტეს აფხაზების წინაშე, რომლებმაც ქართველ ერს გენოციდი გამოუცხადეს და ათი ათასობით ადამიანი ამოუღიეს. ამის მერე კიდევ იქით ვებოდიშოთ? რა გვაქვს საბოდიშო? ერთი ეს ამიხსნას იმ არასამთავრობო ორგანიზაციამ, რომელმაც ეს კამპანია წამოიწყო. ალბათ, ეს არის გრანტის მოპოვების მიზნით, მათ აფინანსებენ და თავიანთი არსებობა რომ გაამართლონ, ამიტომ წამოიწყეს ეს სამარცხვინო კამპანია“.

მანანა ნაცყებია, საპარლამენტო ოპოზიცია: „გაჩინია, ვის ვუხდით ბოდიშს. პირადად არაერთხელ მომიხდია ბოდიში და კიდევ ერთხელ მინდა მოვუხადო ჩემს აფხაზ მეგობრებს, იმ უბრალო მოქალაქეებს, რომლებიც არც მონაწილეობდნენ იმ პროცესებში, რაც მოხდა და დღესაც თვლიან, რომ ეს იყო უდიდესი შეცდომა. ამ ადამიანებთან საბოდიშოდ შეიძლება მართლაც გვქონდეს საქმე. რაც შეეხებათ იმ ადამიანებს, რომლებიც სათავეში ედგნენ ამ ყველაფერს, მათთან საბოდიშო არაფერი გვაქვს“.

პავლე კუბლაშვილი, საპარლამენტო უმრავლესობის წარმომადგენელი: „ასეთი კაპიტულანტური დამოკიდებულების ვერანაირ მიზეზს ვერ ვხედავ. პირიქით, ჩვენ ვფიქრობთ, რომ კონფლიქტის მიზეზებზე და იმაზე უნდა ვისაუბროთ, თუ ვინ იყო დამანაშავე, რაშიც მთავარი წვლილი ჩვენ ნამდვილად არ მიგვიძღვის, ვფიქრობ, უნდა ვისაუბროთ პრობლემის გადაწყვეტის საშუალებებზე. თუ ვინმე მოგვიწოდებს ბოდიშის მოხდისკენ, ეს მათი დიდი

შეცდომაა და ძალიან ვნუხვარ, თუ მათ ასეთი განწყობა აქვთ. დარწმუნებული ვარ, მოსახლეობის აბსოლუტური უმრავლესობა ამ განწყობით არ არის. თუ ვინმე იყო დამანაშავე ამ კონფლიქტში, პირველ რიგში, ეს ნამდვილად არ ყოფილა ქართული მხარე“.

ლევან ბერძენიშვილი, საპარლამენტო ოპოზიციის წარმომადგენელი: „ჩვენმა ხელისუფლებამ პირველ რიგში ბოდიში საქართველოს მოსახლეობას უნდა მოუხადოს, სულ ცოტა ომის ვერ აღკვეთისთვის, სულ ბევრი კი ომის დაწყებისთვის აფხაზეთში. თუ ჩვენს ხელისუფლებას საბოდიშო არაფერი აქვს, ეს იმას ნიშნავს, რომ ის სამართალმემკვიდრედ არ სცნობს თავს. ჩვენ ბოდიში უნდა ვუთხრათ როგორც ქართველებს, ისე აფხაზებს, როგორც დევნილებს, ისე იქ დარჩენილებს იმისთვის, რომ ეს ომი ყველასთვის საშინელება იყო. მაგრამ, ეს არ ნიშნავს, რომ მარტო ჩვენ უნდა მოვიხადოთ ბოდიში. აფხაზებსაც აქვთ ბოდიში მოსახდელი ომის დროს მათი მხრიდან გამოვლენილი სისასტიკის გამო“.

ნინო კალანდაძე, საპარლამენტო უმრავლესობის წარმომადგენელი: „უნდა ვაღიარო, რომ ამ საკითხთან დაკავშირებით პრეზიდენტის განცხადება არ მახსოვს და არც ის ვიცი, ამ ორგანიზაციასთან დაკავშირებით გავკეთდა თუ არა რამე განცხადება. თუმცა, ნებისმიერ შემთხვევაში, თუნდაც არ იყოს ასეთი ორგანიზაცია ფულისა და გრანტებისკენ მიმართული და იდეალისტური დამოკიდებულება ჰქონდეს ამ საკითხის მიმართ, მაინც ვფიქრობ, რომ ჩვენ აქვთ უნდა მივიღოთ აფხაზების ბოდიში. ჩვენ ვართ ის ერი, რომელიც იქიდან გამოდევნეს, ის ერი, რომელსაც უარი გვათქმევინეს ჩვენს კუთვნილ მიწაზე, და ეს მოხდა აფხაზების მონაწილეობით. ამ ომში აფხაზებს საკმაოდ დიდი

წვლილი მიუძღვით. ეს ბოდიში არის მთელი ერის შეურაცხყოფა, იმ ერის შეურაცხყოფა, რომელსაც სჯერა, რომ აფხაზეთი საქართველოს ნაწილს წარმოადგენს“.

ნოდარ გრიგალაშვილი, საპარლამენტო უმრავლესობის წარმომადგენელი, განათლებისა და მეცნიერების კომიტეტის თავმჯდომარე: „ვამ, მაგათ პატრონს. ამ საკითხს არანაირი გავრცობა არ სჭირდება, ვამ, მაგათ პატრონს“.

გიორგი ცაგარეიშვილი, საპარლამენტო ოპოზიციის წარმომადგენელი: „ბოდიშის ტექსტი ნაკითხული მაქვს. საკმაოდ რთული საკითხია. აფხაზეთის კონფლიქტის დროს ძალიან ბევრი შეცდომა იქნა დაშვებული და ეს ყველაფერი ჩემს თვალწინ მოხდა. ძალიან კარგად მახსოვს, როგორ დაიწყო სამხედრო კონფლიქტი აფხაზეთში, რა პროვოკაციები განხორციელდა ამისთვის აფხაზური მხარის მიერ და რუსეთის შესაბამისი ძალების ხელმეწყობით. ვაღიარებ, რომ ჩვენი მხრიდანაც იყო შეცდომები. ძალიან ბევრი სამხედრო დანაშაულიც იქნა დაშვებული ორივე მხრიდან. საქართველოს გენერალურ პროკურატურაში ათეულობით ტომი დევს უკვე გამოძიებული საქმეებისა, რომელიც აფხაზეთში ჩადენილ სამხედრო დანაშაულებებსა და ქართველი მოსახლეობის გენოციდს ეხება და ამას ვერავინ გაექცევა. არ ვფიქრობ, რომ თვითგვემის პოზიციაში უნდა დავდეთ. რაც ქართულმა მოსახლეობამ გადაიტანა, მის გადატანას არავის ვურჩევ, მათ შორის არც ჩვენს მტრებს. არ მგონია, რომ ქართველებს საბოდიშოდ გვქონდეს საქმე. უბრალოდ, ყველაფერი რაღაცნაირად უნდა დავივინყოთ, შერიგებას წინ არაფერი უდგას“.

19.06.07

კაქა ქაქანიშვილი

„საქართველოში ვინმეს კიდევ აქვს სინდისი?“ — ეს კითხვა ერთ-ერთ ფორუმზე ადამიანის უფლებათა ცენტრის მიერ დაწყებული კამპანია „ბოდიშის“ პირველივე დღეებში გაჩნდა. კითხვის ავტორი აფხაზი იყო. პირველი მწვავე რეაქციების შემდეგ ამ კამპანიას ყურადღება ჰაინრიხ ბიოლის ფონდმაც დაუთმო და ტრადიციული დისკუსია მიუძღვნა. თბილისის ფორუმზე მოწინააღმდეგენი არათუ იდეას, არამედ დისკუსიის გამართვის ინიციატივასაც გამოუჩინდნენ.

„მე მიმაჩნია, რომ ამ თემაზე ნებისმიერი დისკუსია, ერთი „პარაფენცული“ აზროვნებისა და განწყობების ჩანერგვის იდეოლოგიური ინსტრუმენტია. მიმაჩნია ასევე, რომ ხვალინდელი თავყრილობა სასინჯი ქვა იქნება ამ იდეოლოგიის ჩამოყალიბების პროცესში. ნებისმიერი დისკუსია — საფუძველშივე წაგების ტოლფასია“.

„ერთ რამესაც მინდა გავუსვა ხაზი და კარგად დავფიქრდეთ ამაზე: ინფო ამ დისკუსიის ჩატარების შესახებ დადეს ფორუმზე პოლიტიკანყოფილებაში, სადაც კარგად უნფიოდნენ, თუ რას გამოიწვევდა ასეთი ინფო. ჭკვიანური ჩანაფიქრია და კარგად გათვლილი. საკითხავია მხოლოდ, ვის მიერ. „რესპუბლიკელ-ენჯელოშნიკების“, რომლებსაც ერთ პატარა ოთახში გამოწყვეტულ (ფონდის დარბაზი, მართლაც ერთი ბენო) „დისკუსიის“ გაპიარება უნდოდათ, თუ მათი მოწინააღმდეგეებისა, ვისაც ამ წამოწყების და „რესპუბლიკელ-ენჯელოშნიკების“ „ზუბი“ აქვთ ან საზოგადოების განწყობის შეფასება უნდოდა ინდიკატორად („ენჯელოშნიკების“ საყვარელი ტერმინია)?

„მაგრამ ნებისმიერ შემთხვევაში კენჭი ნაყარია, მეგობრებო! სულ ცოტა, საზოგადოების განწყობა ხომ მაინც გამოჩნდება!“

„ყველაზე დიდი სიბინძურეები ეგეთი დისკუსიებით იწყება.. იქნებ მოვანყო დისკუსია „მივცეთ თუ არა სომხებს ახალქალაქში ავტონომია?“ ან კიდევ „ვცნობთ თუ არა აფხაზეთის დამოუკიდებლობა?“ ან სულაც „მოვასდინოთ თუ არა საქართველოს სახელმწიფოს თვითლიკვიდაცია და შევუერთდეთ თუ არა რუსეთს ფართო კულტურული ავტონომიის ფარგლებში?“ ასეთი დისკუსიები იგივეა, რაც დისკუსია „ვაკოცოთ თუ არა ჩვენ აფსუა ძმებს იქ“.

„და შენი აზრით, პირადად იმ ადამიანებს უხდინა ბოდიშს, ვინც შენიანები ან ჩემიანები ამოხოცა? შენ, ალბათ, გგონია, ყველა აფხაზს იარაღი ეჭირა ხელში, ჟღერდა დედა-ბუდინანად გაგრანში ქართველებს, თუ რა? რომ დაგისახელონ მაგალითები იმისა, თუ როგორ გადაარჩინეს აფხაზებმა სოხუმის შტურმის დროს ქართველები, მაგაზე რას იტყვი? ეგებ, მაგ ხალხს უხდინა ბოდიშს იმისთვის, რომ საკუთარი სიცოცხლით გარისკეს და უფრო

ტერიტორია თუ ხალხი

მეტი ადამიანობა გამოიჩინეს, ვიდრე ბევრმა მათმა ან ჩვენმა თანამემამულემ? ან იქნებ, იმ აფხაზი ბავშვების დედებს უხდინა ბოდიშს, 1993-ში ბლოკირებული ტყვარჩელიდან ვერტმფრენით რომ მოდიოდნენ და მხედრობებში, მიუხედავად იმისა, რომ იცოდნენ ვერტმფრენში ბავშვები იყვნენ, მაინც ჩამოაგდეს. ვინმემ უნდა გადადგას ეს ნაბიჯი, რასაკვირველია, მაგრამ ეს ნაბიჯები რატომღაც სულ ჩვენგან მოდის. აფხაზები ბოდიშს ითხოვენ ხელისუფლებისა და ერისგან, ხელისუფლება არ იხდის ბოდიშს, ბოდიში კი არა ომს დაიწყებენ“.

„ერი კი, რომელსაც ასიათასობით დევნილი ჰყავს, (და ამას გარდა ათასი უბედურება გვჭირს) ბოდიშს ვერ მოიხდის. განსაკუთრებით მაშინ, როცა მეორე მხარე ამ ნაბიჯს არ დგამს“.

„ბოდიშის“ თემის ირგვლივ გამართულ დისკუსიებზე საზოგადოება, როგორც წესი, ორ ნაწილად იყოფა. ასეა დღემდე, თუმცა, საინტერესო ისაა, რომ ამ თემაზე საუბარი საზოგადოებაში დაიწყო და გამოჩნდნენ ისეთებიც, ვისაც ბოდიშის მოხდა სამარცხვინოდ არ ეჩვენება.

ირაკლი კვაბაძე თავის მოსაზრებას თბილისის ფორუმზე ღიად აფიქსირებს: „მე პირადად ვფიქრობ, რომ ყველამ თავის საქციელზე უნდა მოიხადოს ბოდიში და თქვას, რომ გული სწყდება იმაზე, რაც მოხდა. მე პირადად მტრბევიანია, რომ კიტოვანი და შევარდნაძე ჩემი ქვეყნის სათავეში იყვნენ ამდენი წლის განმავლობაში და ამის გამო ყველას მოუხდის ბოდიში — ქართულსაც, აფხაზსაც, გურულსაც, მეგრულსაც, იმერულსაც და ყველა სხვასაც. მე ვფიქრობ, აფხაზებშიც არის ბევრი პატიოსანი ადამიანი, რომელიც იგივეს ფიქრობს არძინბასა და მის „ძმებზე“. 9 აპრილს ჩვენ უკან არ დავიხიეთ, როცა რუსეთი შემოვიდა თავისი უდიდესი ძალით და წააგო ჩვენთან ბრძოლა - უიარალო ხალხთან. ასეა, როცა დიდი პატარას უპირისპიდება. მე პირადად 80-ათასიან ხალხთან იარაღით დაპირისპირება ქართველების ღირსებაზე ბევ-

რად დაბლა მიმაჩნია. ქართველი რუსზე მაღლა იმით დგას, რომ იმპერიალისტი არ არის და დომინაცია არ უნდა. მე ასე მწამს - და თუ ეს ასე არ არის და ჩვენც რუსებივით ვართ, მაშინ აღარ მინდა ასეთი ქართველობა.

მე პირდაპირ გეტყვით, რომ ძალიან მკაცრად არის დასასჯელი იმ ომის ყველა გამაჩაღებელი (ქართველიც, აფხაზიც და რაც მთავარია, რუსიც), ყველა სამხედრო კრიმინალი (ყველა ეროვნების, ვინც მხეცობას სწადიოდა) და კიდევ იარაღის ბარიგები, ვინც მაგომში დიდი ფული გააკეთა და აი, ამ მსხვერპლზე ხელი მოითბო. ასეთები იყვნენ ქართველებიც, აფხაზებიც და სხვა ერების წარმომადგენლებიც.

მე აქ პირდაპირ ვამბობ ჩემი სახელით და არავითარ ნიკს არ ამოვფარებ, მე პირადად ბოდიშს ვიხდის იმისათვის, რომ იმ ერის შვილი ვარ, რომელმაც შევარდნაძე, კიტოვანი და მათნარები ხელისუფლებაში ამყოფა ამდენ ხანს და იმაზეც, რომ მათ „სულიერ“ შვილს, მიშა სააკაშვილს ამყოფებს ახლა. პირადად ჩემი ბრალიც არის ეს და გულწრფელი აღიარება სჯობს თამაშს.

აგრეთვე მიმაჩნია, რომ ომი და კაცის კვლა (მით უმეტეს ქალის) არის ისეთი რამ, რაც უნდა აიკრძალოს, როგორც ამას ვაჟა-ფშაველა და ბობ დილანი ამბობენ და ვისგანაც არ უნდა მოდიოდეს ის, ყველა თანაბრად დამნაშავეა. ყველაზე დიდი ვაჟკაცობა ისაა, რომ იარაღის გარეშე შეგვეძლოს სიმართლის თქმა. აი, ამ ვაჟკაცობას მივესალმები — თორემ იარაღი მშობლების თავშესაფარია.

ვიცი, რომ ეს აზრი არაპოპულარულია ფართო წრეებში, მაგრამ „აქ ვდგავარ და სხვაგვარად არ ძალმიძს“ — არა კაც კვლა — ასეთი მცნება რომ არის მოსეს სჯულში მოცემული, პირდაპირი მნიშვნელობით მესმის.

ამ ადამიანების ხსოვნა და ჩვენი დევნილების ღირსების აღდგენა მოითხოვს იმას, რომ ჩვენ ვაჟკაცობა გამოვიჩინოთ და სიმართლით დავბრუნდეთ აფხაზეთში, რაც შეიძლება მალე“.

რიგითი მოქალაქეები მსჯელობენ იმ მიზეზებზე, თუ რატომ შეიძლება მოუხადოს ერთმა ხალხმა მეორეს ბოდიში:

„მე პირადად ძალიან დიდი სურვილი მაქვს ბოდიში მოვუხადო იმ აფხაზთა ოჯახებს, რომლებიც ზოგიერთი ჩვენი ვაისამხედრო დაჯგუფების მიერ უმიზეზოდ აანიოქეს. აფხაზეთში ბევრი პატრიოტი ქართველი იბრძოდა. ბევრი დაეცა. ბევრიც ზურგში ნასროლი ტყვიით ჩამოასვენეს. ამ ქართველების ოჯახებს უნდა მოვუხადოთ ბოდიში!!!“

ერის სახელით საუბრის უფლება არც პრეზიდენტს აქვს, არც რომელიმე პოლიტიკოსს და მით უმეტეს არც „ენჯელოშნიკს“. ერის სახელით მხოლოდ რეფერენდუმის შედეგი საუბრობს.

მე პირადად ბოდიშს ვუხედი აფხაზეთში აოხრებული აფხაზების ოჯახებს.

ისევე, როგორც ზუგდიდში, ხობში, სენაკში, აბაშაში, სამტრედიისში განადგურებულ არაერთ ქართულ ოჯახს. ქართველების ხელითვე განადგურებულ ოჯახებს.

დევნილების სახელით რომ ლაპარაკობთ, იცით მათი აზრი? დევნილებმა უკვე მოუხადეს ბოდიში — ისინი მათ მეზობელ აფხაზებს, რომლებსაც ქართველები ანიოქებდნენ, საკუთარ სახლებში მალავდნენ“.

„დევნილები გაცილებით უფრო ნაკლებად აგრესიულები არიან. მათ უმრავლესობას ბოდიში ნამდვილად არა აქვს მოსახდელი და ბოდიში, პირველ რიგში, ამ ხალხს უნდა მოუხადონ ქართველმა მილიტარისტებმა, ომი რომ წააგეს და მაინც ყოყლოჩინობენ.

აფხაზეთშიც ასეა. ბიჭი, რომელიც ინვალიდის სკამზეა მიჯაჭვული, 18 წლის იყო, ომში რომ დაიჭრა, ყველაზე მეტადაა მზად შერიგებისთვის“.

„ბოდიში“ იმას არ ნიშნავს, რომ დაუჭოქო ბალაფს და სხვებს და ვიძახო, საზიზლარი ვარ, მაპატიე-მეთქი. „ბოდიში“ იქნება, როცა გასამართლებიან ამ საზიზლარი ომის დამწყებები. სხვათა შორის, მათი რიტორიკა ძალიან ჰგავდა ზოგიერთი აქაური ამხანაგის რიტორიკას მაშინ, ომის დანყე-

ბის წინ“.

„მე მგონი მართლა ცარიელი აფხაზეთი უნდა ამ ხალხს — ადამიანების გარეშე. ეგრე კი არ გამოვა — 21-ე საუკუნეა!“

„ზუგდიდამდე ხოხიას და კონკრეტული სიტყვის — „ბოდიშის“ თქმაზე არაა აქ საუბარი. აქ საუბარია შეფასებაზე, 1991-1993 წლების შეფასება და ამ შეფასებაში აფხაზეთსაც უნდა დაეთმოს ადგილი და უნდა ითქვას, რომ ის საქციელი იყო საქართველოს მაშინდელი ხელისუფლების ძალიან დიდი შეცდომა, რამაც შეინირა, პირველ რიგში, ძალიან ბევრი ქართველი და აფხაზეთში მცხოვრები სხვა ეროვნების ადამიანები. მე როგორც მასსოვს, იქ 300 000-ზე მეტი ქართველი და სულ რაღაც 70000 აფხაზი ცხოვრობდა! ჯერ იმ 300000 ქართველს (აფხაზს) უნდა მოუხადონ ბოდიში და შემდეგ იმ ერს, რომელიც აფხაზეთში დარჩა. სოხუმში ბალაფთან ჩასვლას არავინ ითხოვს!“

„აფხაზეთში სამოქალაქო საზოგადოება ჩვენს ე.წ. სამოქალაქო საზოგადოებაზე ნაკლებადაა განვითარებული და ჩემი აზრით, ჩვენ, როგორც უფრო მაღალ კულტურაზე პრეტენზიების მქონე ერს, უფრო მეტი მოგვეთხოვება და ბუნებრივია, რომ პრეცედენტიც ჩვენ უნდა შევქმნათ, როგორც უფრო შეგნებულმა (თუ მართლაც ასეა) ერმა.

„იმიტომ, რომ 24 საათი ახსენებენ, რომ სულ რაღაც 15 წლის წინ ყველა ოჯახში კუბო ედგათ მშვიდობიან ოჯახებს ქართველების დამსახურებით და აყურებინებენ, ამ კუბოების დადგმაში მონაწილე ადამიანები დღეს როგორ განცხრობით ცხოვრობენ, იკლვანოებენ და პანთეონებში იკრძალებიან საქართველოში“.

„აფხაზები იმიტომ არ მოიხდინა ბოდიშს, რომ ჯერ კიდევ ვეუჭრებით განადგურებით, გადაშენებით, გენოციდით; ვახსენებთ, რომ „ჩამოთრეულები“ არიან, უმადური აფსუები, გადამთიელები და ყველანაირად მანკიერი და შუშმდგარი, რაღაც მეთაბარისხოვანი ეთნოსი არიან და ვამადლით იმას, რომ აქამდე არ განწყვიტეთ ერთიანად და დიდსულოვნად ვამადლით უფლებას ჩვენს წმინდა მიწაზე ცხოვრება და ჩვენი ჰაერი ესუნთქათ. იმიტომ არ მოიხდინა, ისინი ბოდიშს, რომ ამის საშუალებას უბრალოდ არ მისცემენ სეპარატისტები. ვინც გაბედავს, წარმოდგენაც კი არ მინდა, რანაირად გაუსწორდებიან“.

4.05.2007

საზოგადოების რეაქცია კამპანიაზე „პოლიში“

ინფორმაციული

მიუხედავად იმისა, რომ მიმართვის გავრცელების დღეს, 14 მარტს, პრესკონფერენცია იყო დაგეგმილი, „ადამიანის უფლებათა ცენტრში“ მედიის საკამოდ მცირე ნაწილმა და ისიც მხოლოდ პრესის წარმომადგენლებმა მოიყარეს თავი, გამონაკლისს მხოლოდ საზოგადოებრივი არხის აფხაზური ახალი ამბების გამოშვების ჟურნალისტი წარმოადგენდა. იმ დღესვე ცხადი გახდა, რომ კამპანია „ბოდიში“ საზოგადოება არაერთგვაროვნად აღიქვამდა. ერთ-ერთი მოულოდნელობა კი მედიის (ნებით თუ იძულებით) ინფორმირებულობა იყო.

მიმართვა ინტერნეტის საშუალებით იმავე დღეს გავრცელდა. კამპანია „ბოდიში“ არაერთი ფორუმის მთავარ განსახილველ თემად იქცა. ქართველებს და აფხაზებს საშუალება მიეცათ ღიად ესაუბრათ იმ „ავადმყოფობაზე“, რომელიც ამ ორ საზოგადოებას 15 წლის წინ ასტიკვდა.

კომენტარები ამ საკითხთან დაკავშირებით იმდენად ბევრია, რომ ტექსტში მათ სრულად მოყვანას აზრი არ აქვს. მკითხველისათვის ალბათ უკეთესი იქნება, თუკი მხოლოდ ისეთ კომენტარებზე გავამახვილებთ ყურადღებას, რომლებიც კამპანია „ბოდიში“ დაკავშირებით ძირითად აზრს გამოხატავენ.

ქართული საზოგადოების ნაწილის აზრით, ბოდიში მოსასდელია, ნაწილს კი ბოდიშის მოხდა შეურაცხყოფად მიიჩნია:

„იმ ბიჭების დედებს ვინ მოუხდის ბოდიშს, ჭებში ცოცხლად რომ ჩამარხეს?“

ან ცოცხლად დამწვრების, გაუპატიურებულების, ტანჯულების ახლობებს? გამოივიდნენ ჰუმანისტები!!!“ - დაახლოებით ასეთი რეაქცია ჰქონდა ქართულ ფორუმებზე დარეგისტრირებული მომხმარებლების საკამოდ მნიშვნელოვან ნაწილს.

„ბოდიში იმ ხალხმა მოხადოს, ვინც ეს ყველაფერი წამოიწყო, ვინც ჩვენს ბიჭებს არწმუნებდა, რომ ეს ომი იყო — ომი სამშობლოს დასაცავად, ვინც დანაშაულებრივ ხელშეკრულებებსა და შეთანხმებებს აწერდა ხელს და დღესაც კი მენტორული ტონით გვესაუბრება და ჭკუას გვარიგებს. ვინც ამ ომის დროს ხელს ითბობდა და ჯიბებს ისტელებდა. მერე ვინც დადგა და იმ დაღუპულ ბიჭებს „მარადიორებსა“ და ბანდიტებს ეძახდა. **тоже мне гуманисты с пацифистами нашлись**“ — წერს ერთ-ერთი ქართული ფორუმის მომხმარებელი.

თუმცა, კამპანია „ბოდიში“ არცთუ მცირერიცხოვანი მომხრე გამოუჩნდა:

„ბრალის ოფიციალურ აღიარებებს“ თუ ვინ და რატომ დაინყო ომი და მაგდაგვარი სისულელების ნაცვლად, რომელსაც, ცხადია, არასდროს არავინ არ აღიარებს, მგონი, სახალხო აქციით სჯობს აფხაზებთან დალაპარაკების მცდელობა. იქაც შეიძლება თუნდაც მცირე გავრცელება დაინყოს მსგავსი კამპანია (რა ვიცო, აბა, ცხად მაინც ღირს). ჩემი პირველი რეაქცია ტიპური და პროგნოზირებადი იყო: „რა ბოდიში, რის ბოდიში!“ ... რამდენიმე წუთში კი სიტუაციას სხვაგვარად შევხედე, როგორც ემოციური, ისე პრაგმატული მხრით და ურიგოდ არ მომეჩვენა“, — აფიქსირებს საკუთარ აზრს forum.ge-ს მომხმარებელი.

„ყველას მაგივრად ვერ ვიმსჯელებ და ჩემთვის სწორედ ეს გულზე გამავალი გზა არის მისაღები, ხელისუფლების მიერ შემოთავაზებული კუჭზე გამავალი გზისაგან განსხვავებით. საკუთარ შეცდომებზე პასუხისმგებლობის აღება და ბოდიშის მოხდა ძლიერთა პრივილეგიაა და ღირსებას თუ არ გვმატებს, ჩრდილს ნამდვილად არ გვაყენებს. მე დავსვამ ჩემს ხელმოწერას ამ მიმართვაზე“, - წერს ერთ-ერთი ფორუმელი.

„გუშინ ეს მიმართვა რამდენიმე აფხაზს მივაზღო. ერთმა თქვა, თვალები მომჭრა აფხაზურად რომ ნავიკითხე, არ ველოდი მშობლიურ ენაზე ასეთი რამის წაკითხვას. ორმა ემოციების გარეშე პოზიტივად შეაფასა ეს კამპანია. მე არ ვამბობ, რომ ეს წერილი რევოლუციის მოახდენს ქართულ-აფხაზურ ურთიერ-

ობებში, მაგრამ გუშინდელმა საღამომ კიდევ უფრო განიმტკიცა რწმენა, რომ თუ რამე შეიძლება გამოიღოს შედეგი ამ პრობლემების მშვიდობიანად მოგვარებაში, ეს გულწრფელობაა და ჩემთვის ეს წერილი ამის პატარა, მაგრამ მაინც მაგალითია. მე ვიგრძენი რა გულით წერდა ავტორი ამ წერილს და რატომ-ღაც მგონია, რომ ისინიც იგრძნობენ. ჩემთვის უთქვამთ ასეთი სიტყვები და ვიცი მათი მნიშვნელობა“, — წერენ ფორუმზე.

<http://www.mygagra.ru>-ს ფორუმზე გამოქვეყნებულ მიმართვას ვრცელი კომენტარები მოჰყვა. ზოგმა ეს პროვოკაციად შეაფასა, ზოგმა დაგვიანებულ ნაბიჯად, ზოგმა კი ხმამაღლა დააფიქსირა თავისი მოსაზრება, რომ აფხაზებმა დიდი ხნის წინ გააკეთეს არჩევანი და მათ, მიუხედავად ეკონომიური პრობლემებისა, თავისუფლება აირჩიეს.

„უცნაურია, მაგრამ თქვენ, ქართველები, ხშირად ამბობთ, რომ ჩვენთან მშვიდობიანად ცხოვრება გსურთ, მაგრამ მოსკოვი არ გაძლევთ ამის საშუალებას. იქვე კი, როგორც წესი, იმ განცხადებებსაც აკეთებთ, რომ ჩვენ ის სეპარატ-

ნენ, დაუბრუნდნენ საკუთარ სახლებს და მშვიდობიანად იცხოვრონ, ხოლო, მათთვის, ვისაც კი ხელში იარაღი ეჭირა, მაპატიეთ, მაგრამ აფხაზეთში ყველა გზა მოჭრილია.“

„სამწუხაროდ, ბოდიშს იხდიან არა ისინი, ვინც ნამდვილი დამნაშავეები არიან, არამედ ისინი, ვისაც ომში არანაირი წვლილი არ მიუძღვის. ამ ბოდიშის მიუღებლობა უსამართლობა და სისასტიკე იქნება. ძალიან მინდა მოეუსაბინო შევარდნაძეს, კიტოვანს, ყარაყარაშვილს, სააკაშვილს, ბურჯანაძეს, ისინი რას იტყვიან ამასთან დაკავშირებით? მაგრამ ვიცი, არც მე, არც ჩემი შვილი და არც იმის შვილი, მათგან პასუხს ვერ ველირსებით. ასე რომ, მე ვლავლებ თქვენს ბოდიშს, მაგრამ კიდევ ერთხელ ხაზგასმით ვიტყვი, რომ თქვენ არ გჭირდებათ ბოდიშის მოხდა. დიდი უსამართლობაა, როდესაც სხვისი ნაგვის ქექვა პატიოსან ადამიანებს უწევთ. და კიდევ, თქვენ 27 სექტემბერს სოხუმის დაცემის დღედ მოიხსენიებთ, მე კი ამ დღეს სოხუმის აღების დღეს ვუნოდებ. ჩვენი მენტალიტეტი რადიკალურად სხვადასხვა მხარეს იხრება. და ვფიქრობ, რომ ეს რამ-

აკასპოთავროვო ორგანიზაციის — „ადამიანის უფლებათა ცენტრის“ მიერ დაწყებული კამპანიის სახელი საკამოდ პარტიზან და მშვიდობიანად ქაღის — „პოლიში“. ასევე არ ღირს იმაზე საუბარი. რომ პოლიშის მოხდა ღირსეულად შეაქალიათ. გოლიში კითხვობილური საკითხილიო და ა.შ. კამპანიის უპირველესი მიზანი ქართულ-აფხაზური საზოგადოების შეკავშირების მიზანია. ამ ერთი შეხედვით უყინდა „პოლიში“ საკამოდ არაკომპრომისი რეაქცია მოყვა. როგორც ქართული. ასევე აფხაზური საზოგადოების მხრიდან.

ისტები ვართ, რომლებმაც ქართველებს გენოციდი მოუწყვეთ. ამ ტვილ სიმღერებს მეგობრობასა და სიყვარულზე ჩვენ ადრეც ვისმენდით, ვისმენთ და კიდევ დიდხანს მოვისმენთ. პირადად მე ცუდს ვერაფერს ვხედავ იმაში, რომ საკუთარი სახლი იმ მომხდურებისაგან დავიცვა, რომლებიც ტანკებითა და ვერტმფრენებით გვიტყვედნენ. ამ შუღლის ფსევბი საკამოდ ღრმად არის გადგმული, ასე რომ, ახლა ერთი ხელის მოსმით, ერთი ბოდიშით, ჩვენ ცხოვრებას ხელახლა ვერ დავინწყებთ. შეიძლება ჩვენმა შვილიშვილებმა იცხოვრონ ერთად და მეგობრულად, არ ვიცი. ახლა კი ჩემმა 12 წლის ძმამ მხოლოდ ის იცის, რომ ქართველები ცუდები არიან და რომ მათგან კარგს არაფერს უნდა ველოდოთ, თუმცა, მინდა აღვნიშნო, რომ მას სხვა ერებისა და კულტურების პატივისცემას ვასწავლით. ჯერ თქვენს საზოგადოებასა და ხელისუფლებას გაერკვიეთ. სწორედ თქვენ ირჩევთ ასეთ ხელისუფლებას და მერე ამბობთ, რომ ისინი ჩვენს აზრს არ გამოხატავენ“, — წერს ფორუმის mygagra.ru-ს ერთ-ერთი წევრი, „აფხაზეთის მცხოვრები“.

ფორუმზე ასეთი ფრაზაც ჩნდება: „ჩვენი (აფხაზური) პოზიცია, დიდი ხანია ყველასათვის ცნობილია. ჯერ თავისუფლება და მერე სოხუმი, ზღვა და თქვენი მიტოვებული სახლები. ვინც ამ ომში არ იბრძოდა, მათ შეუძლიათ ჩამოვიდ-

დენიმე ათეული წელი კიდევ ასე იქნება“, — წერს აფხაზი დაური.

აღსანიშნავია, რომ „ადამიანის უფლებათა ცენტრს“ საქართველოს ხელისუფლებიდან მხოლოდ აფხაზეთის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე დაუკავშირდა. მისი რეაქცია ამ მიმართვაზე უარყოფითი იყო.

თუმცა, კანცელარიის წინ სტუდენტთან გამართულ გუშინდელ შეხვედრაზე, საქართველოს პრეზიდენტმა განაცხადა: „რა ბოდიში, ბოდიში აქეთ მოგვიხადონ“

რაც შეეხება პრესას, „საქართველოს რესპუბლიკამ“ კამპანია „ბოდიში“ სტატია მიუძღვნა, სათაურით „ნამეტიანი დიდი „პათამზაითი“, უჩას ვენაცვალე, მაგრამ შენ თავი ხომ არაფრისთვის მიგირტყამს?“ ალბათ, სათაურიდანაც ჩანს რა შინაარსის უნდა იყოს აღნიშნული სტატია: „თუ იცი, რომ ქვეყნის ხელმძღვანელობაც კი, რომელიც დიდად არ უწევს საზოგადოებას ანგარიშს, მხარს არ დაგიჭერს და კაპიტულანტურ პოზიციად შეგიფასებს, შენ რის და ვის იმედად იხევ ტანზე პერანგს, რა „პათამზაითი“ აგიტყდა, რაც მთავარია, რომელი მოსე შენ ხარ, შეუცნობელია და შორეულისკენ ერის წაძლია რომ აგიჩემებია“, — წერს პუბლიკაციის ავტორი სანდრო ალექსიძე.

გაზეთ „24 საათში“ სპეციალური სვეტი დაეთმო კამპანია „ბოდიში“:

„ბოდიშის მოხდა ნამდვილად არ არის პანაცეა. ისე ნუ ვიზამთ, რომ ჩვენი ბოდიშით აფხაზების ნდობა და ქართველების უნდობლობა და მეტწილად კიდევ გაღიზიანება დავიმსახუროთ. ისე არ უნდა ვქნათ, რომ ენა გონებას წინ უსწრებდეს. ქრისტიანული ჰუმანიზმი — გიყვარდეს მტერი შენი — უფრო ლოიალობას გულისხმობს და არა საზოგადოებაში ცალმხრივი დანაშაულის კომპლექსის გაღვივებას. შემოთქმულის კონტექსტში კი „ადამიანის უფლებათა ცენტრის“ მიმართვა უფრო თვითგვემას ჰგავს („ბოდიში, რომ ვერ შეგძელით წინააღმდეგობა გაგვეწია იმ ყველაფრისთვის, რაც მოხდა. ბოდიში, რომ შეგვეძლო მტრის გაკეთება და ვერ ან არ გავაკეთეთ“). კი ბატონო, მოვიხადოთ ბოდიში, მაგრამ რისთვის? ომისთვის? რომელი ომისთვის? რომლის ინსპირირებაც რუსეთმა მოახდინა და ქართველები „ბოლშევიკის ბურთივით“ შეგვატყა აფხაზურ „კეგლებთან“? კი, ბატონო, მოვიხადოთ ბოდიში, მაგრამ ორივე მხარემ. მიმართვაში ხომ ისედაც წერია ... „ომში მაინც ყველა დამნაშავეა. ომი უკვე დამარცხებაა“. მიმართვიდან კი ამოვიღოთ ყველა ის არაკორექტული დეფინიცია, რომელიც არა მარტო ქართველებს განაწყენებს, არამედ მოახდენს მამებისა და შვილების თაობების ხელოვნურ დაპირისპირებას“, - წერს ჟურნალისტი გიორგი კალატოზიშვილი.

საინტერესო შეფასება მოჰყვა კამპანია „ბოდიში“ საერთაშორისო საზოგადოების მხრიდან:

„მოხიბლული ვარ ამ კამპანიით. ეს მეტად გაბედული ნაბიჯია. ვფიქრობ, მალე მხარდამჭერებსაც მოიპოვებთ, რადგან ეს ერთ-ერთი საუკეთესო გზაა გაერთიანებისაკენ. არ დანებდეთ, მაშინაც კი, თუ თქვენზე ზენოლა განხორციელდება“, - განუცხადა „ადამიანის უფლებათა ცენტრს“ კონფლიქტების ექსპერტმა დენის მატვეევმა.

„რამაც ყველაზე მეტად მომიხილა ამ კამპანიაში, არის ის, რომ თქვენ მეორე მხარისგან არ თხოულობთ საპასუხო ჟესტს. თქვენ, უბრალოდ, პირველებმა გადადგით ეს ნაბიჯი, რაც ნამდვილად მისასალმებელია. დარწმუნებული ვარ, ბევრი ადამიანი შემოგიერთდებათ ამ კეთილმოზილურ საქმეში“, — ამბობს ჰელგა ტემპელი, ფორუმს სამოქალაქო მშვიდობის სამსახურის წევრი (Forum ZFD).

ბიორნ კუნტერი, სოციალური დაცვის ფედერაციის (BSV, Germany) დირექტორი, მიმართვის კითხვის დროს ცრემლებს ვერ იკავებს და ამბობს, რომ „მიტევება შერიგების საფუძველს ქმნის. ეს ინიციატივა იმ მდგრადი მშვიდობის წინაპირობაა, რომელსაც, კარგი იქნება, თუკი სხვა გაყინული კონფლიქტებიც მაგალითად აიღებენ. ხალხი, რომელიც პატივებს თხოულობს, შეიძლება მისივე საზოგადოებამ მოღალატეობად შეარაცხოს. თუმცა, ჩემი აზრით, მოღალატეები სწორედ ისინი არიან, ვინც სხვისგან ელიან პირველ ნაბიჯებს. და ისიც გაითვალისწინეთ, რომ ხალხს, რომელიც პატივებს ითხოვს, შეიძლება ყოველთვის არ აპატიონ. თუმცა, ამ შემთხვევაში, ეს ამოსავალი წერტილი არ უნდა იყოს. მთავარია, თქვენ იყოთ გულწრფელები“.

2 მაისს, ჰაინრიხ ბიოლის ფონდში კამპანია „ბოდიში“ ტრადიციული ოთხშაბათის დისკუსია მიეძღვნა. ფონდის დირექტორის განცხადებით, ასეთი მრავალრიცხოვანი აუდიტორია თითქმის არც ერთ შეხვედრას არ ჰყოლია. აღნიშნულმა დისკუსიამ საკამოდ ხმაურიანად ჩაიარა. საკუთარი აზრის დაფიქსირების საშუალება მიეცათ როგორც კამპანიის მომხრეებს, ასევე მონიწილადმდეგებსაც.

ვენებათაღელვა კამპანიის გარშემო დღემდე გრძელდება და თუკი ძალიან ოპტიმისტები ვიქნებით, ალბათ ეს დისკუსია მაშინ დასრულდება, როდესაც აფხაზი და ქართული საზოგადოება თავს მოერევა და ერთმანეთის მტრის ხატების წგრევის დაიწყებს. „ბოდიშის“ მიზანიც სწორედ ეს არის.

05.07.2007

„ბოდიში“ ყოველთვის ახარტლავს“

შორანა კაკაბაძე კუთხილიძე

„ბოდიშის კამპანიას“ — რომელიც „ადამიანის უფლებათა ცენტრმა“ დაახლოებით სამი თვის წინ წამოიწყო, საზოგადოების მხრიდან არაერთგვაროვანი რეაქცია მოჰყვა. ქუთაისის მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი მიესალმა ამ ინიციატივას და ერთი აზრის ირგვლივ გაერთიანდა — ბოდიში ყოველთვის ამართლებს.

ქალაქში, სადაც 12899 დევნილი ცხოვრობს, ცალსახად აცხადებენ, რომ „ბოდიშის კამპანია“ კარგი მიგნებაა და შედეგს აუცილებლად მოიტანს.

მერი სანია, დევნილი: „მართალი გითხრა, არც მეგონა, ჩვენზე ვინმე თუ ფიქრობდა. თითქოს ყველას ყველაფერი დაეინყა და ჩვენი ტკივილი დღეს მხოლოდ ჩვენია. მაღლობა მინდა გადავუხადო „ადამიანის უფლებათა ცენტრს“ იმისთვის, რომ გაითავისა ჩვენი ტრაგედია და იმაზე ფიქრს შეუდგა, თუ როგორ შევრიგდეთ, როგორ დაეხმარებოდნენ აფხაზეთში, რომელიც უკვე სიზმრად გადაგვექცა“.

ლელა თოლორაძე, ჟურნალისტი: „მიზანი ყოველთვის ამართლებს საშუალებას. ასეა ამ კონკრეტულ შემთხვევაშიც, თუ ჩვენი მიზანია დავიბრუნოთ აფხაზეთი, მაშინ ნებისმიერი კამპანია (მით უფრო, „ბოდიშის“ კამპანია) გამართლებულია. ჩემი აზრით, ბოდიშის მოხდა მხოლოდ და მხოლოდ დიდსულოვნების ნიშანია. აქ სათაკილო და დამამცირებელი არაფერია. მივესალმები ამ წამოწყებას და მზად ვარ, ნებისმიერ დროს, ნებისმიერი ფორმით გვერდით ამოვუდგე „ბოდიშის კამპანიის“ ინიციატივებს“.

თემურ ბარბაქაძე, ფინანსისტი: „ბოდიშის კამპანია“, ვფიქრობ, სახალხო კამპანიის არაჩვეულებრივი ფორმაა. ჩვენც კი, ანუ იმ ხალხმა, ვისაც არავითარი შეხება არ გვქონია აფხაზეთის ომთან, ბოდიში უნდა მოვუხადოთ იმ აფხაზ დედებს, რომლებმაც ამ ომში შვილები დაკარგეს. ერთი შეხედვით, თითქოს, ბოდიში ვერაფერი შელავათია მათთვის, მაგრამ თუნდაც წუთით დაფიქრებდა მაინც ღირს“.

ნათელა ძიძიგურ, დევნილი: „ორი დღის წინ ქუთაისის დრამატულ თეატრში ვიყავი გიორგი სისხარულიძის სპექტაკლზე „ბამბაზიის სამოთხე“, რომელიც „ბოდიშის კამპანიის“ გაგრძელებად მენიშნა. სპექტაკლში სწორედ ბოდიშის მოხდაზეა აგებული მთელი ამბავი და იმიტომაცა თბილი და მისასალმებელი. ასე რომ აქ კითხვის დასმაც კი — რას ვფიქრობ „ბოდიშის კამპანიაზე“ — ზედმეტია. რა თქმა უნდა, ვფიქრობ, რომ მისასალმებელი და გასათვალისწინებელია. მხოლოდ ამ გზით თუ დავბრუნდებით იქ, საიდანაც არც კი ვიცით, რატომ გამოგვყარეს“.

ირაკლი კიკნაძე, სტუდენტი: „წამდვილად მისასალმებელია ეს წამოწყება. მე და ჩემი მეგობრები დიდი სიამოვნებით შევუერთდებით ამ კამპანიას. მე, პირადად, ასჯერ მოვიხადე ბოდიშს როგორც აფხაზი, ისე — ქართველი დედების წინაშე, ვისაც იმ ომში შვილები მოუკლეს. ასე მოიქცევიან ჩემი მეგობრებიც. დროა, დავამთავროთ ეს გაუთავებელი გაურკვევლობა“.

ლადო გორგაძე, პედაგოგი: „ბოდიში“ კარგი შესტია. არ არსებობს, კაცს ბოდიში მოუხადო და მისი გული არ მოიგო. ვთქვათ „ბოდიში“ და მივახვედროთ ის ხალხი, რომ ჩვენთვის სულერთნი არ არიან. დამიჯერეთ, ამაზე უკეთესს ვერაფერს გავაკეთებთ“.

მაგალი მინდაძე, პენსიონერი: „არ შეიძლება კმაყოფილება არ გამოვხატო იმ ადამიანის მიმართ, ვინც ამ იდეის ავტორია. დამიჯერეთ, „ბოდიში“ ყოველთვის ამართლებს და ასე იქნება ამ შემთხვევაშიც“.

11.01.2008

„ადამიანის უფლებათა ცენტრი“ აფხაზებს ახალ წელს ულოცავს

ნონა სუპარიანი

11 იანვარს „ადამიანის უფლებათა ცენტრმა“ აფხაზ მოსახლეობას ახალი წელი მიულოცა. ამაში ცენტრს საზოგადოებრივი მოღვაწეები დაეხმარნენ, რომლებმაც მისალოცი ბარათები და საჩუქრები მოამზადეს. ბარათები და საჩუქრები აფხაზეთში გაიგზავნა...

აქცია ჩატარდა „ბოდიშის კამპანიის“ ფარგლებში, რომელიც ცენტრმა რამდენიმე თვის წინ წამოიწყო. „ბოდიში, რომ ვერ შევაჩერეთ ომი“, - ეს არის ამ კამპანიის ძირითადი გზავნილი. „ბოდიშის კამპანია“ არის პირველი ნაბიჯი იმისათვის, რომ ორ ხალხს შორის ურთიერთობა უფრო ადამიანური გახდეს.

უჩა ნანუაშვილი: „ჩვენ გადავწყვიტეთ ორიგინალური ფორმით მიგველოცა ახალი წელი. ერთ დროს აფხაზი ხალხი ჩვენი ნაწილი იყო. ომის შემდეგ 15 წელიწადზე მეტი გავიდა, მათთან კავშირი განწყვეტილი გვაქვს. რამდენიმე ცნობილ ადამიანს დაუკავშირდით, ძირითადად კულტურის მოღვაწეებს. ეს იდეა მათაც მოეწონათ. გვინდა, აფხაზ ხალხს მესიჯი გავუგზავნოთ, რომ ის გვიყვარს და გვახსოვს. გვინდა, რომ მათაც ისევე მივულოცოთ ახალი წელი, როგორც ვულოცავთ ახლობლებს და მეგობრებს და მშვიდობა ვუსურვოთ“.

საახალწლო ნაძვის ხე გლდანის ბავშვთა რეაბილიტაციის ცენტრში დაიდგა. ცენტრის თანამშრომლებმა და ბავშვთა სახლის აღსაზრდელებმა საახალწლო ნაძვის ხე საზოგადოებრივი მოღვაწეების მისალოცი ბარათებით და საჩუქრებით მორთეს. საახალწლო ბარათები განსხვავებული შინაარსის იყო, თუმცა ყველას საერთო მიზანი ჰქონდა, გააგებინოს აფხაზ ხალხს, რომ ისინი აქ უყვართ და ენატრებიან.

„ადამიანის უფლებათა ცენტრის“ საზოგადოებასთან ურთიერთობის ხელმძღვანელი, თეა თოფურია აღნიშნავს, რომ დღეს აფხაზეთი ქართველებში მხოლოდ მტრებს ხედავენ და ვერც წარმოუდგენიათ, რომ ქართველი შეიძლება იყოს მშვიდობის მოსურნე, რომ ქართველს შეიძლება არ უნდოდეს შურისძიება.

„ხალხი, რომელიც ენგურს გაღმა დარჩა, ჩვენ უბრალოდ აღარ გვიცნობს, შესაბამისად, მათ ჩვენი ნდობაც არა აქვთ. ამ ნდობის აღდგენის მიზნით ყველანაირად უნდა ვეცადოთ, მივანვიდინოთ მათ ხმა, დავარწმუნოთ, რომ ჩვენ მათთან არაფერი გვაქვს გასაყოფი, რომ ჩვენთვის აფხაზეთი მხოლოდ ტერიტორია კი არა აფხაზი ხალხიცაა, რომლებსაც უნდა შევეჩვიოთ და უნდა შეგვეჩვიონ“.

ბავშვთა რეაბილიტაციის ცენტრის ხელმძღვანელს, ქეთინო კობალაძეს მიანიშნა, რომ ასეთი ღონისძიებები მნიშვნელოვანია: „ასეთი აქციები თუ ხშირად გაიმართება, ძალიან კარგი იქნება. ამ აქციის შესახებ სრულიად შემთხვევით გავიგე, შევთავაზე ჩვენი დარბა-

ზი. მართალია, აქ ბავშვებმა არ იციან აფხაზეთის ომის შესახებ, მაგრამ მათ ძალიან უხარიათ სტუმრების მოსვლა. თუ ერთი აფხაზი ან იქ მცხოვრები ქართველი მაინც გაიგებს, რომ მათთან გასაყოფი არაფერი გვაქვს, ძალიან გვიყვარს და გვენატრება იქაურობა, ამაზე კარგი საახალწლოდ არაფერი იქნება“.

აფხაზებს ახალ წელს ასევე მამუკა ლომაშვილის სტუდიის „სახლი თეატრში“ ბავშვებიც ულოცავდნენ. სტუმრებისთვის მცირე სპექტაკლიც დადგეს.

სტუდიის „სახლი თეატრში“ ხელმძღვანელის, მამუკა ლომაშვილის აზრით, კარგია, რომ აფხაზ ბავშვებს ახალ წელს სწორედ ბავშვთა რეაბილიტაციის ცენტრიდან ულოცავენ. „ეს უფრო ამაღლებულია. ვფიქრობ, ძალიან მნიშვნელოვანია ასეთ ცენტრებთან ურთიერთობა, ასევე იმ ბავშვებთან ურთიერთობა, რომლებიც აფხაზეთში არიან. ჩვენი სტუდია „სახლი თეატრში“ ყოველთვის ვმეგობრობთ ასეთ ცენტრებთან და ერთობლივ პროექტებსაც ვაკეთებთ“.

იმედია, ასეთი ტიპის აქციებს სხვა სამთავრობო თუ არასამთავრობო ორგანიზაციებიც ჩაატარებენ. ის ფაქტი, რომ ერთი აფხაზი მაინც გაიგებს, რომ საქართველოში კეთილის მოსურნე ადამიანები ცხოვრობენ, უკვე წინ გადადგმული ნაბიჯი იქნება. აფხაზეთის დაბრუნება კი სწორედ ასეთი ნაბიჯებით იქნება შესაძლებელი.

საახალწლო გზავნილები აფხაზებისათვის

„ძვირფასო მეგობრებო, გილოცავთ დამდეგ ახალ, 2008 წელს“.

კეთილი სურვილებით, **ჯემალ ქაჯასელი,** ანსამბლ „ერისიონის“ ხელმძღვანელი.

„გილოცავთ ახალ წელს!!! იმედი მაქვს, რომ 2009 წელს ერთად შევხვდებით“.

აზიკო გულედანი, მუსიკოსი.
„აფხაზ ბავშვებს ვულოცავ ახალ წელს და ვუსურვებ ბედნიერებას!“

ვანუშტი კოტეტიშვილი, მწერალი.

„ძვირფასო მეგობრებო, ყველანი მიყვარხართ და ყველას ულევ სიხარულს გისურვებთ 2008 წელს და ნებისმიერ მომდევნო წელსაც“.

ია ანთაძე, ჟურნალისტი.

„გილოცავთ, გილოცავთ ახალ წელს! გისურვებთ მშვიდობას და ბედნიერებას“.

ნათელა გრიგალაშვილი, ფოტოგრაფი.

„გილოცავთ ახალ 2008 წელს. გისურვებთ მრავალ სიხარულს, ჯანმრთელობას და მშვიდობას. დაე, ეს წელი ყოფილიყოს ქართველი და აფხაზი ხალხის შერიგების დაწყების წელი. გვახსოვხართ და გვიყვარხართ“.

უჩა ნანუაშვილი, „ადამიანის უფლებათა ცენტრის“ ხელმძღვანელი.

„ჩემო აფხაზო დებო და ძმებო, ბევრი რამ გადავიტანეთ და ეს დაპირისპირება უნდა დამთავრდეს! ცხოვრება მეტად ხანმოკლეა და ღმერთი ყველას დასჯის, ვინც დამნაშავეა და ვინც უცოდველია მისკენ ხელს გაიწვდის. 1993 წელს ჩვენ „თეთრი მანდილის“ ქალბატონებმა ხელი გამოვიწვადეთ. სხვამ სხვაგვარად წაიყვანა ჩვენი ცხოვრება. დავამთავროთ ეს დაპირისპირება. გილოცავთ ახალ წელს, იმედით მოვნახოთ ერთმანეთი!“

ქეთი დოლიძე, რეჟისორი.

„ჩემო საყვარელო ძმებო და დებო, ჩემი დიდი სიყვარული თქვენდამი, ის წლები, რომელიც ჩვენ ერთად გავატარეთ ჭირსა თუ ლხინში მაძლევს იმის უფლებას, რომ ახალი წელი მთელი გულით მოგილოცოთ. გისურვებთ, ბედნიერებას, ჯანმრთელობას, სიმშვიდეს! იმედი მაქვს, რომ მალე ვნახავთ ერთმანეთს. მასხოვხართ, მიყვარხართ და მენატრებით“.

თქვენი **ბასა ფოცხიშვილი,** რეჟისორი.

„გილოცავთ, შობა-ახალ წელს. ერთად ვილოცოთ ბედნიერი მომავლისთვის! გფარავდეთ ღმერთი!“

ირაკლი ჩოლოყაშვილი, მსახიობი.

„აფხაზ ხალხს ვულოცავ ახალი, 2008 წლის დადგომას. მინდა ვუსურვო, რომ მალე კვლავ ერთად გავაგრძელოთ ცხოვრება“.

ვაკა ქვანიშვილი, ინტერნეტ-გაზეთი www.humanrights.ge-ს მთავარი რედაქტორი.

„ჩემო აფხაზო დებო და ძმებო, ჩემო კოლეგებო! გულანთებულო პოეტებო! 2008 წელი ყოფილიყოს ჩვენი დიდი მეგობრობისა და ერთიანი ბედნიერების წელი!“

დიდი პატივისცემით და სიყვარულით, **ზურაბ რთველიაშვილი,** პოეტი.

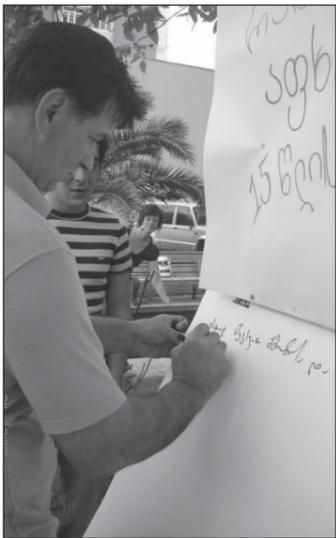
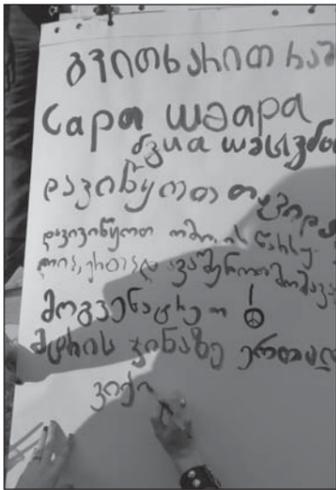
„გილოცავთ ახალ წელს. ჩვენი მეგობრობა მარადიულია. გისურვებთ ბედნიერებას და სიხარულს“.

არასამთავრობო ორგანიზაცია „ჯანმრთელი სამყარო, **ირინა ფუტკარაძე.**

27.09.2007

რას ეტყოდით აფხაზ ხალხს 15 წლის შემდეგ

„სიტყვის აქცია“
„ადამიანის უფლებათა ცენტრმა“ ექვს ქალაქში ჩაატარა. რას ეტყოდით აფხაზ ხალხს 15 წლის შემდეგ, — ამ კითხვამ შემოირა თბილისი, გურჯაანი, გორი, ქუთაისი, ბათუმი და ზუგდიდი. აღმოჩნდა, რომ ქართველებს სათქმელი ბევრი აქვთ, ძირითადად კი ერთი და იგივე:

„სიტყვის აქცია“ 21 სექტემბერს, მშვიდობის საერთაშორისო დღეს გურჯაანიდან დაიწყო. ორი საათით გადაიკეტა ქუჩა, ანუ „გზა აფხაზეთისაკენ“, რომელზეც ათასამდე ახალგაზრდა ხატავდა და თავის გზავნილებს წერდა. შეირჩა საუკეთესო გზავნილები და მათ ავტორებს ფასიანი საჩუქრები გადაეცა. ღონისძიება კულტურის ცენტრში უფასო კონცერტით დასრულდა.

გურჯაანში ჩატარებულ „სიტყვის აქცია“ აფხაზეთიდანაც გამოეხმაურნენ და სიხარული გამოხატეს, რომ ისინი კიდევ ახსოვთ. ამ ღონისძიების შესახებ არაკონტროლირებად ტერიტორიაზე ინტერნეტის მეშვეობით შეიტყვეს.

შემდეგი აქცია გაიმართა 24 სექტემბერს ქუთაისში. „დროა შევხვდეთ ერთმანეთს ენგურთან“, „აფხაზეთი ერთია და ჩვენია — ყველასი“... — ასეთი გზავნილები დატოვეს ქუთაისელებმა აფხაზეთისთვის. „სიტყვის აქცია“ აფხაზეთისადმი მიძღვნილი სიმღერების ფონზე მიმდინარეობდა, რასაც ორგანიზება ქუთაისის საქალაქო რადიომ გაუწია. სპეციალურად ამ დღისთვის მომზადდა გადაცემა „ოჩამჩირე“. აქციას შეუერთდნენ არასამთავრობო ორგანიზაციები, მათ შორის ფონდი „სოხუმი“, ასევე, მასმედიის წარმომადგენლები.

„ამბობენ, თოლიებმაც ჩვენთან ერთად დატოვეს აფხაზე-

თი...“ — ეს ფრაზა კი თინათინ ბერუაშვილმა უკვე 25 სექტემბერს გორში გამართულ აქციაზე დაწერა. მას ეს სიტყვები წლების წინ თავისმა კურსელმა, აფხაზეთიდან დევნილმა უთხრა.

„რაც დრო გადის, მით უფრო ვხვდებით, რომ ჩვენ და აფხაზი ხალხი ერთმანეთს ვჭირდებით. უნდა დავივიწყოთ ტკივილიანი დღეები, დღევანდელი აქცია მარტო იმისთვისაც კარგია, რომ გვახსოვდეს აფხაზეთი. იმ ომში ახლობლები მყავს დაღუპული, მაგრამ მაინც ერთმანეთის გვერდით უნდა ვიდგეთ“, — თქვა გორის უნივერსიტეტის დეკანმა ზურაბ ტიელიძემ.

„ხალხის გაზეთის“ ჟურნალისტმა რეზო ნადირაძემ კი გულისტკივილით აღნიშნა, რომ ზოგიერთი ჩინოვიკის დაუდევრობის და შეცდომის გამო მთელი თაობა დაისაჯა: „აფხაზეთის და აფხაზი ხალხის შესახებ მხოლოდ ტელევიზორიდან ან უფროსი თაობისგან ვიცით. მიუხედავად ამისა, იმედს გამოვთქვამ, რომ ჩვენ ვიქნებით ისინი, ვინც აფხაზ თანატოლებს პირველები გავუწვდით ხელს და დავბრუნდებით სანატრელ მინაზე“.

„სიტყვის აქციაზე“ მოსახლეობას დაურეგდათ კანფეტები ზედ მიმაგრებული აფხაზური სიტყვებით: „ზღვა“, „შევრიგდეთ“, „დედა“...

ბოლო აქცია „ადამიანის უფლებათა ცენტრმა“ 27 სექტემბერს, ომის დასრულების დღეს, ზუგდიდში გამართა — ყველაზე ახლოს აფხაზეთთან. ზუგდიდის რაიონში მოქმედებს ორი სკოლა, რომელიც აფხაზეთის განათლების სამინისტროს ეკუთვნის და მასში უმეტესად დევნილი ბავშვები სწავლობენ. ამ სკოლის მოსწავლეებმა აფხაზებს თავიანთი გზავნილები დაუწერეს. გზავნილები დაწერეს უბრალო მოქალაქეებმაც, რომლებიც დადიანების სასახლეში გამართულ აქციას ესწრებოდნენ. ძირითადი ტექსტი, როგორც წესი, ერთი და იგივე იყო, ქართველ ხალხს აფხაზეთი ენატრება და აფხაზეთთან შერიგება უნდა:

გზავნილები აფხაზებს

- „მიყვარხართ, აფხაზებო!“
- „დავიბრუნოთ აფხაზეთი“
- „შევრიგდეთ!“
- „აფხაზეთი ჩვენია!“
- „მომენატრა ზღვა, რომელიც შორია...“
- „ვაპატიოთ ერთმანეთს შეცდომები... ჩვენ დავბრუნდებით თქვენთან, ძმებო, მშვიდობიანად!“
- „ვაჩუქოთ ერთმანეთს სიცოცხლე!“
- „ჩემი ოცნება, ჩემი აფხაზეთია!“
- „სახლში მინდა დავბრუნდე!“
- „რას ჩავდივართ, რას ვაკეთებთ, ღმერთო, აბა, რა ვართ ჩვენ უერთმანეთოდ!“
- „აფხაზეთო, შეუერთდით საქართველოს და ერთად გავიაროთ გზა საერთაშორისო არენისკენ, თორემ შემდეგ გვიან იქნება!“
- „სამშვიდობოები ჩახუტებაში გვიშლიან ხელს!“
- „აფხაზეთო, მიყვარხართ, თქვენს გვერდით ვარ!“
- „რაც მტრობას დაუნგრევია, სიყვარულს უშენებია! სიყვარულმა უნდა აშენოს კვლავაც!“
- „გავუნდოთ ერთმანეთს მეგობრობის ხელი!“
- „აფხაზეთი აფხაზების გარეშე არ გვინდა!“
- „აფხაზეთო, მიყვარხარ და მინდა ისევ გავერთიანდეთ, დროა, წყენა დავივიწყოთ და ისევ ერთად ვიყოთ!“
- „მიყვარხარ, აფხაზეთო, იმედი დაბრუნების არასოდეს დამიკარგავს!“
- „ჩვენ ერთად ყოფნისთვის ვართ „განწირულები!“
- „ჩვენ შევძლებთ ერთად ყოფნას!“
- „მიყვარხართ და მენატრებით!“
- „შევუნდოთ ერთმანეთს ჩადენილი ცოდვები და მოვიწინაოთ ყოველივე!“
- „ვიცხოვროთ ბედნიერ, მშვიდობიან საქართველოში!“
- „ოდესმე მართლა დავბრუნდებით!“
- „მე მინდა განახოთ, გვენატრებით!“
- „ჩვენ ერთნი ვართ!“
- „ჩვენი ტკივილი აფხაზეთია!“
- „დალოცვილი ყოფილიყავით!“
- „შერიგება შენდობით იწყება!“
- „შევუნდოთ ერთმანეთს, რათა გადავრჩეთ!“
- „სოხუმამდე არცთუ ისე შორია!“
- „ბოდიში“

„აფხაზო ხალხო, გესალმებით და გეტყვით, რომ დიდი ტკივილის შემდეგ მაინც გვიყვარხართ და გვერებით. ჩვენ ერთმანეთს დიდი ტკივილი მივაყენეთ, მაგრამ ამ 15 წელმა ჩვენ გული მოგვიღობა და გაგვიჩინა იმის სურვილი, ერთმანეთს მოვეფეროთ.“

შევრიგდეთ, დავივიწყოთ ის, რაც ადრე მოხდა, რაც ჩვენმა მშობლებმა გადაიტანეს. „სარა შვარა ბზია შვიზბოიტი“ და იმედია, ეს ჩვენი სიყვარული თქვენდამი ჩვენს ურთიერთობას გამოასწორებს.“

„უნიჰვაზააიტ“

აფხაზეთის მე-11 საჯარო სკოლა

„სალამი აფხაზეთო, ჩვენ ყოველთვის მეგობრები ვიყავით, მაგრამ ერთმა რუსმა ყველაფერი აანოკა, ჩვენს მეგობრობას სიძულვილი ჩაუნაცვლა. მოვა დრო, ყველაფერი ისევ ისე იქნება, როგორც უნინ. ისევ ისე მეგობრულად ვიცხოვრებთ და ისევ ავაყვავებთ ჩვენს აფხაზეთს, შენსა და ჩვენს აფხაზეთს.“

სალომე აქრთავა

„უკვე 15 წელი გავიდა, რაც აფხაზეთი დავკარგეთ. მე მაშინ სამი თვის ვიყავი. უამრავი უდანაშაულო ადამიანი ორივე მხარეს, დედები ძაძით შეიმოსნენ. აფხაზები და ქართველები

ХАЙНААЛП — შავრიბღლი

21 სექტემბერს გურჯაანიდან დაწყებული „სიტყვის აქცია“ 27-ში ზუგდიდში დასრულდა. ზუგდიდის რაიონში მოქმედებს ორი სკოლა, რომელიც აფხაზეთის განათლების სამინისტროს ეკუთვნის და მასში უმეტესად დევნილი ბავშვები სწავლობენ. ამ სკოლის მოსწავლეებმა აფხაზებს თავიანთი გზავნილები დაუწერეს:

ყოველთვის ერთად ცხოვრობდნენ ბედნიერად, მაგრამ უცებ მათ შორის მესამე მხარემ ჩააგდო შუღლი. რას ვეტყვი აფხაზ ხალხს? ვიმეგობროთ ისე, როგორც ადრე ვმეგობრობდით.“

ხატია კვარაცხელია

„ქართველი და აფხაზი ერთად იგერიებდა საერთო მტერს, თურქებისა და ოსმალების სახით, ჰქონდათ ერთი სამლოცველო — ილორის ტაძარი.“

დღეს შიშით და მონატრებით გავყურებთ ამ დალოცვილ, ულამაზეს კუთხეს, რომელიც განადგურებული და გადამწვარია. ხალხი გადაიხვეწა, ზოგი სად, ზოგი — სად. ყველას ერთი სული გვაქვს, როდის დავიბრუნებთ ამ ძირძველ, ულამაზეს მინა-წყალს, მაგრამ ვიტყვი, რომ მისი დაბრუნება „არცთუ ისე შორია. ხოლო რას ვეტყვი აფხაზებს 15 წლის შემდეგ? როცა აფხაზეთის მინას უშიშრად დავაბიჯებ ფეხს, ვიტყვი, რომ აფხაზეთი საქართვე-

ლოს განუყოფელი ნაწილია და ხმამაღლა შევძახებ:

„გამარჯობა, აფხაზეთო, შენი!“

თამუნა ქანთარია

„მე აფხაზ ხალხს ვეტყვოდი, დამნაშავენი ვართ, ძმებმა ერთმანეთს ვესროლეთ ტყვია. შევუნდოთ, ვაპატიოთ ერთმანეთს. ერთად ავაშენოთ ჩვენი აფხაზეთი.“

პაატა გვაძაბია

„ვიტყვი, რომ უნდა ვეცადოთ, იგივე არ გავიმეოროთ და ის ტკივილი ისევ თავიდან არ დაიწყო. ჩვენ უნდა ვეცადოთ, მეგობრულად ვიყოთ აფხაზ ხალხთან და ვუთხრათ ერთმანეთს „შაინიშვაა“. ჩემი აზრით, გამოსავალის პოვნა ყოველთვის შეიძლება და უნდა ვიპოვოთ კარგი გამოსავალი, რათა ვიცხოვროთ მშვიდ და გაერთიანებულ საქართველოში.“

სოფო ნულაია

„მე ვიტყვოდი, რომ ის სიძულვილი და ბრძაბი, რომელიც ჩვენმა მამა-პაპამ დატესა, გავაქარწყლოთ. ჩვენ ბევრი ტანჯვა-წამება უნდა დავივიწყოთ. უნდა ვიბრძოლოთ მშვიდობისთვის და ერთიანობისთვის, რათა ვიცხოვროთ მშვიდად და კონფლიქტის გარეშე.“

ანჟელა ლურწკია

„წარსულს ცრემლით ვიხსენებ, მაშინ, როცა ეს წარსული ქართველებს და აფხაზებს სიხარულით შეგვეძლო აგვევსო. ნუთუ თქვენ კმაყოფილები ხართ მუდმივ შიშსა და განუკითხაობაში გატარებული 15 წელით? არა მგონია. ჩვენ რამ გავგყო? მუდამ ერთად ვცხოვრობდით, ჭირი და ლხინი ერთად გადაგვქონდა წარსულში და მომავალშიც ასე იქნება.“

მე მსურს, რომ ჩვენს შორის შუღლის ჩამომგდებს ვუთხრა, ამდენი ტყუილად გაისარჯე, არაფერი გამოგვიდა! ახლა კი რა უნდა ვთქვა?“

ნათია ჯახაია

„მე ძალიან მინდა აფხაზეთში დაბრუნება, თუ ეს მართლა მოხდება, სიხარულით მეცხრე ცაზე ვიქნები... მე არასოდეს მინახავს აფხაზეთი, მაგრამ ვგრძნობ, რომ იქ ბედნიერება გველის.“

დათა პაპასკირი

Акампания „Хатамзааит“ 2007 шыкәса Хәажәкыразы иалагеит.

Атамзаара ашытатара имариам, уи адкыла-рагы удадуп.

Акампания „Хатамзааит“ ала ақырткәеи аҕсуаи рыбжъара атыхэтәнтәи ашыкәсқәа рзы ишәкәгылаз аизыкәзаашьақәа рформақәа рыпсахра аеазкроуп. Акампания „Хатамзааит“ ахатә цакала иполитикатәым, айбашъра иаҕагылоу атысроуп, избанзар хгәы ишаанаго ала, атынчратә диалог альтернатива амам.

„Хатамзааит“ хыкәкыс иамоуп ақыртуеи аҕсуеи ажәларқәа рыбжъара агәрагара аиташьақәыргылареи, аинформациатә вакуум аҕырхреи, хара иахтау агоуп, айбашъра агәакрақәеи ихәхыыз агхақәеи зегы ирызхәыщырц.

Ахәхә азы ианалаужьо, иакәршаны агъажьқәа цәырцуеит. Хгәы ишаанаго ала, акампания „Хатамзааит“ абри еиҕш ахәхәк ароль инанагзарц алшап.

АҒСУА ЖӘЛАР РАХЬ ААҒХЪАРА

Иахъа хара хаз-хазы ханхоит.

Иаххәхгаз атрагедиятә айбашъра иахкьаны җежәларык еицәыхарахеит. Аамта цоит, ахъаа аанхоит, ахәрақәа ҕыхъеиҕш иаартуп, ҕыхъеиҕш азцаарақәа ртак ыкам, иахҕеиҕшу азэгы издыруам.

Икалаз хазхәыцны ахәшъара ахамтар, хаизааигәара иацхраауа амҗа хзымҕшаар, нак-нактәи хразкы аеаҕсахауам.

Харт, ақыртуа ауаажәларра рыхәтак, ибзианы еилахкаауеит, агхақәа рызхатцара ада ихабжъоу ауадабрақәа ишымзбахо. Ари ааҕхъара гәыкеҕсыкала икахцоит.

Хатамзааит, айбашъра иаххәзаанымкылаз азы.

Хатамзааит, икалаз зегы икамларатәи иаххәзыкамтаз азы.

Айбашъракынза хназгаз ажәа цыҕхъазазы, иткьаз ахы цыҕхъазазы атамзаара шытахцоит.

Айбашъра акы ишахкьаз еилахкаауеит. Аҗеганкгыи ирыбжъагылаз апровокаиторцаа аиашьцаа еибашъырц азы бцъае рла еикәдыршәон.

Азә ихароу иаха ирцооуп, азә ихароу мацуп, аха айбашъра ахыкалаз зегы иаххароуп.

Айбашъра ахатә – ацахароуп.

Хара „иахтәуи“ „иахтәыми“, „аҗеи“ „аҗызеи“, „аҕсуеи“ „ақыртуеи“ рыла хәахамшароуп. Хара хҗацәазам. Еимактәыс акгыи хамам. Атынчра ахъчара халымшакәа, абцъар абызшәала хәхърацәажәоз азы аҕсуа жәлар рҕаҕхъа атамзаара шытахцоит.

Хнапы шәара шәахь ихархоит.

Хазхысыз аамта цәҕьақәа хажәларқәа еилымхкәа, еиднахәалоит хәа хгәбуеит.

Айбашъра еитакамларц азы аҗганкгыи анажъра халшароуп.

Хара хзы аҕсуа жәлари, аҕсуа бызшәеи акультуреи рыхә шыҳараку ихашәтцароуп. Хәнеицынхоз аамтақәа рыхә шыҳараку жәдырузароуп.

Аҕсуаи ақырткәеи реинаалара зтахым аҗганкгыи ркынтә ишырацәо хдыруеит. Аха аинааларакынза хназго амҗа аҕшаара шхалшо агәра хгоит.

Акыраамта хабжы тыганы аргама арт ажәақәа иахәахамхәаз азы атамзаара шытахцоит.

Икалаз зегы иаххәзаанымкылаз азы атамзаара шытахцоит.

Икахтцараны иказ рацәан, аха уи иахыкахамтаз азы атамзаара шытахцоит.

Хара шәара шәзы хныхәоит.

Хара аҕсуаи ақырткәеи рзы хныхәоит.

Хара атынчраз хныхәоит.

Хара аинаалараз хныхәоит.

„АУАҒЫТӘЫҖСА ИЗИНҚӘА РЦЕНТР“

Ихәынтқарратәым аиҕкаара „Ауаҕытәыҗса изинқәа адырратаратәи адокументацятәи ҕыхъатәи ацентр“ (Ауаҕытәыҗса изинқәа адырратаратәи адокументацятәи ҕыхъатәи ацентр) 1996 шыкәса Ғхынчкәын 10 рзы ишыатакхеит.

Ацентр априоритетқәа:

Азакәан аиҕазара ацхыраара

- Ари аха атыҕантәи азакәапцдареи жәларбжъаратәи азакәанцдареи рацзаара иацхраауеит, урт рынагзашъа иахылаҕшуеит.

- Изтаххалакь зегы хыда-цсадатәи аиуридиултә ацхыраара рытара, ауаажәларра иртау адыррақәа рытара азакәанкәеи, урт аиуридиултә рыхъчареи амеханализмқәа ирызкны.

- Игәатаны ицәырнагоит азакәан аилагарақәа, уи азы атакҕхыкәра зду аорганқәа арт аилагарақәа ирыкәфьртуеит.

- Ахәынтқарратә усхәарткәа русушъа амориторинг азымәаҕгара.

Атәылауаҗратә уаажәларра аҗиара:

- Ахҕатәи асектор аҗиара ацхыраара;
- Анхацәа ауаажәларратә усура ралархәра

- Қырттәыла арегионқәа ркны, урт рыбжъара аймак тыҕқәа ркны атәылауаҗратә уаажәларра аҗиара ацхыраара.

Ажәа ахақәитра адгылар:

- ихыҕышым амедиа аҗиара ацхыраара;

- ауаҕытәыҗса изинқәа аус рыдызуло ажуриналистқәа раха ашыатакра;

- ауаҕытәыҗса изинқәа ирызку ажуриналисттә усеилыргарақәа рымәаҕгара;

- ауаҕытәыҗса изинқәа реилагара ирыдхәалоу афактқәа рыпшаареи рцәырҗареи.

Адискриминация аҕагылар:

- амилаттә аитцарақәа рзинқәа рыхъчара;

- ауаажәларратә усуратә мчкәа ринтеграция адгылар;

- атрефикинг апривенция ацхыраара атара;

- аймак тыҕқәа ркны атынчратә кампаниакәа рымәаҕгара.

Ацентр аусура ихадоу ахырхартақәа:

- АИУРИДИУЛТӘ ЦХЫРААРА – „Ауаҕытәыҗса изинқәа рцентр“ акны аус ауеит хәда-цсадатәи аиуридиултә аконсультациатә центр. Арака атәылауаа атәылауаҗратәи, административтәи, ашыауҗатә ускәеи рызцаарақәа рзы ател ала, рхата роума, азбартакны ахатарнакра аума, ацхыраара роуоит.

- АДЫРРАҚӘА – ацентр абазакны еиҕкаауп ақыртуа-англызтә аинтернет-газети, веб-портали, адырратаратә базеи www.humanrights.ge, Урт ркны есымша икыҕыҕоуп ауаҕытәыҗса изинқәа ирыдхәаланы атәылакны икоу атагылазаашъазы адыррақәа. Урт рыда шәрпыҕхьарц шөылшоит азакәанеизгақәеи, аихшъаалақәеи, аналитикатә статиакәеи.

- АТЦАРА / АУААЖӘЛАРРАТӘ АХДЫРРА АХАРАКРА – ацентр еиуеиҕышым ахыкәккәа змоу агыҕқәа рзы ауаҕытәыҗса изинқәа рызцаарақәа рзы атренинг-семинарқәа мәаҕнагоит. Ауаҕытәыҗса изинқәа рцентр акны еитаганы иркыҕыҕуеит аихшъаалақәеи, арцагашәкәкәеи, аилкаагақәеи, адырратаратә буклеткәеи.

- АМОНИТОРИНГ – аиҕкаара имәаҕнагоит ауаҕытәыҗса изинқәа рмониторинг. Ари асферакны икоу аилагарақәа итнацаауеит.

- АРЕПОРТИНГ – аиҕкаара Европа ахеилаки, Евроидгылеи, Европа аусеицу-реи ашәартадареи рхеилаки, ЕАРи, егырт жәларбжъаратәи аиҕкаарақәеи адыррақәа ранагоит Қырттәылакны ауаҕытәыҗса изинқәа рганахъала атагылазаашъа зейҕшроу.

- АЛОБИРРА – ацентр алобирра рызнауеит ауаҕытәыҗса изинқәа иадгыло азакәанкәеи, егырт аинциативақәа рымәаҕгареи.

Ацентр иашьтанеиуа апрограмақәа аус рыднаулоит:

ахәычкәа рзинқәа; ахәса рзинқәа; атрефикинг; ахцәара; амедиа; аймакқәа рпревенция; ауаҕытәыҗса изинқәа рыхъчара асфераҕы атара; асоциал-экономикатәи акультуратәи азинқәа.

Ари ацентр иашьтанеиуа жәларбжъаратәи аиҕкаарақәеи ахақәеи ирылоуп:

- Ауаҕытәыҗса изинқәа рзы жәларбжъаратәи афедерация (FIDH);

- Аргәакра иаҕагылоу Адунеитә аиҕкаара (ОМСТ – аха SOS – аргәакра);

- Ауаҕытәыҗса изинқәа ахәаакәа инрылганы (HRWB);

- Ауаҕытәыҗса изинқәа рзы адыррақәеи адокументациеи жәларбжъаратәи асистемақәа (HURIDOCS);

- Атынчра жәларбжъаратәи абиуро (IPB);

- Ахәычкәа рзинқәа адырратаратә аха (CRIN);

- Атәылауаҗратә атынчра аматурақәа европатәи раха (EN. CPS);

- Ашыауҗатә жәларбжъаратәи азбара ихәынтқарратәым аиҕкаарақәа ркаолиция (ICC);

- UNITED for Intercultural Action – анационализми, арасизми, афашизми ирҕагылоу, амигрантцәеи ахцәацәеи ирыцхраауа европатәи аха.

Аиҕкаара, еиуеиҕышым апрограмақәеи апроектқәеи рынагзаразы аҕара алзхыз аиҕкаарақәеи афондкәеи атабура рзынанацхауеит. Урт рыбжъара:

- Кордеиди (Нидерландкәа);
- Европа ахеилак;

- Ауаҕытәыҗса изинқәа Норвегиатәи афонд;

- Норвегия Хельсинктәи акомитет / Норвегия ахра адәныкатәи аускәа рминистрра;

- ЕАР ахәычтәы фонд;
- Канада ацхаражәхәарта;

- Швейцария аҗиареи аусеицури аҗаҗара;

- Европа аусеицури ашәартадареи рхеилак;

- Бьрзентәыла адәныкатәи аускәа рминистрра аэкономикатә аизыкәзаашъақәеи аҗиареи аусеицуратә маза-ныкәгара хада (YDAS);

- Фридрих Еберт ифонд;
- Иаарту ауаажәларра аинститут (Будапешт, Венгрия);

- Адунеитә банк;
- Абахта жәларбжъаратәи ареформа (PRI);

- Аитцарақәа рзинқәа жәларбжъаратәи ргәыҕ (MRG);
- Швециатәи аинститут;

- Амилаттә алагала адемократиязы NED (AEA);

- Ахцәацәа рфонд, Stichting Vluchteling, Нидерландкәа;

- Falkor I.C.Y., Нидерландкәа / Еврокомиссия;

- Қырттәылакны Швейцария ацхаражәхәарта;

- Қырттәылакны Нидерландкәа рахра ацхаражәхәарта.

„Акампания Хатамзааит“ итыжьуп „Ауаҕытәыҗса изинқәа рцентр“ ала.

„Ауаҕытәыҗса изинқәа рцентр“ адиректор Уча Нануашвили

Аконтакттә адыррақәа: Қарттәи аофис: 0160, Казбеги амҗаду, 3а; 2 ап, 4 аиҕагыла, ауатах 22 Ател: (+ 822) 37 69 50 Афақс: (+ 822) 45 45 33 Аел. ҕошьта: hridc@hridc.org www.humanrights.ge

17.07.2007

АПОЛИТИКАТӘ ЛИДЕРЦӘА АКАМПАНИА „ХАТАМЗААИТ“ АХӘШЬАРА АРТОИТ

ЕКА ГӘЛУА

„Ауабытәыәса изинкәа рцентр“ аҕсуа жәлар ирызкны излагаз „Акампаниа „Хатамзааит“ аполитикатә лидерцәа иалацәажәоит. Цьоукы рзы атамзаара ашътацара уадабым, цьоукы рзы, ари - агранткәа роуразы имәаҕырго кампаниоуп, цьоукы ргәы ишаанаго ала, ари акампаниа атынчратә аицәажәарақәа азарал рзаанагоит.

Ишәыдахгалоит апарламент иалоуи, иалами аполитикатә партиакәа рлидерцәа ркомента-риакәа.

Михаил Мачавариани, „Амилатә цысра“ алидерцәа руазы, Апарламент ахантәабы лхатыҕуае: „Хара хачыҕ-хыаза атоурхтә азбарта аҕаҕы ханыкәдыргылалак, хәаҕы, хтәыла аҕхәи хиашазароуп. Сгәы ишаанаго ала, атоурх арашъара ацент акәзаант, лари акәзаант, изакәызаалакгы агрант иаҕсам. 1992 шыкәсазы Қырттәылакны атагылазашъа уадабын, аха уезгы иаххәроуп, Қырттәыла аҕсуаа ркны айбашъра иаламгеит. Ари - асепаратистцәа ркынтә иаауаз апровакциа ду акәын, уи иалахәын аөадакавказаагы. Убри акынтә, абри еиҕш ашъаҕа зеггы ахәынтқарра атира еиҕш, атоурх иаархәны антареи, хшыә змам ауаа рхымәаҕышәи реиҕш срызныкәоит. Аҕсуаа иаартны срацәажәар еиҕысшәоит. Урт рәаҕы атамзаара зышътацәо хәа акгы ыкам“.

Коте Габашвили, „Амилатә цысра“ алидерцәа руазы, апарламент аҙәныкәтәи аизыҕазаашъақәа ркомитет ахантәабы: „Рхатә усуразы, ма рхатә активразы иарбанзаалакгы атема зхы иадырхәарц зтаху ауаа ыкоуп. Атамзаара акырткәа рнапы затәдыроои, усқан Вова Векәа дахырышъыз азы, Гагратәи астадион акны акырткәа рхкәа хтәаны иахылахамауаз азы, иахыкырткәаз мацаразы ахәыцкәа рыцхамшъакәа атаацәарақәа шейбгыз иахындыртәооз азы. Ауаа абарт

акадркәа ирыхәаҕышны, нас азбара рыдыркылааит, атамзаара шътарцару, ма иаха иашазар калап, аө-ганкгы атамзаара шътарцарц. Ари атамзаара еиҕышъа-роуп, хара хуаажәларра, амацара, аҕәаҕышәақәы еиҕш иаанымхароуп. Атамзаара иреалым хәа исҕыҕаҕоит, ари аидеиа сгәаҕхом“.

Сосо Шатберашвили, „Алеибористтә аҕыаус апартия“ алидерцәа руазы: „Акыртуа жәлар азәы иҕаҕы атамзаара шътарцарц акгы карымте- ит. Азә атамзаара дахәарц ихәтазар, Едуард Шевардназе иоуп. Уи зеггы раҕыҕа, ауаажәларратә айбашърақәа өба рзы акыртуа жәлар рәаҕы атамзаара шътаитцароуп. Акы - Қарттәи еибашъран, аөбатәи - Аҕсны икалаз еибашъран. Аө-еибашърак Урыстәыла империа хтанаргылеит, урт рпланкәа рын-агзаө иакәын Қырттәыла усқантәи апрезидент. Убри акынтә акыртуа жәлар акгы рхарам, атамзаара зышътарцәо хәа акгы ыкам, аҕсуа жәларгы абасцәкәа икоуп, уртгы ирхароу хәа акгы ыкам. Аө-жәларык Урыстәыла ашъацәа иакит, аө-жәларык рзы ари ахымзбыу айбашъра цәҕыла инцәеит. Аҕсуа жәлар ианаант, ма акырткәа иацәхеит хәа азәгы имхәаант. Ари айбашъраҕы аө-жәларыкгы иацәхеит. Хара хпартия апозициа ала, Тенгиз Китовани, Едуард Шевардназеи, Аҕснытәи айбашъра зхароу егырт ауааи атакҕыккәра рыкәцәтәуе. Аха аамтакала, Саакашвилигы атакҕыккәра икәртарц хәаоит, избанзар агәылкәа рреволюициа аан, уи Арзынба ирежим шыкәнхо ажәлар ажәа ритеит. Уи изыкамтеит, уи адагы, Аҕсны де-иуро иазхарцаргы калоит“.

Елизбар Цявелизе, аполитикатә цысра „Абызшәа, аҕсадгыл, ахацара“: „Аө-ганкгы ирхароу рацәоуп, аө-ганкгы атамзаара шътарцароуп. Айбашъра иалагаз Едуард Шевардназе иоуп. Уи ипровакциан. Ари айбашъра иахытцәуаз ибзиатцәкәны ирдыруан. Китовани, Аҕсны сне-иаип хәа шихәаз, нас Шевардне

азе уи дшизызырәыз ихастом. Уи икалараны икәз зеггы ибзиатцәкәны идыруан. Аҕсны хәхылаз азы атамзаара шътацәроуп. Аха уи аамышъахә икалаз зеггы азы, акырткәа рхкәа хтәаны. иахыла-хәмаруаз, уажәгы иаадырҕышуа агрессиазы атамзаара ашътацара аҕсуаа иаха ирыкәнагоуп хәа сгәы иаанагоит. Ус иухәозар, аполи-тиккәа атамзаара шътарцаргы, уи акгы иаанагом. Сара жәлартә дипломатиа иаха садгылоит. Ажәлар азенҕш бызшәа рыҕышаароуп“.

Цьонди Баҕатуриа, „Қартули даси“: „Иарбанзаалакгы аиҕкаара акыртуа жәлар зеггы рыхыҕала ианцәажәо сгәы пжәоит, уи еиханы, атамзаара иана-лацәажәо. Атамзаара ашътацара иахәнагоу иахәнагаму азы исхәарц истаху абри ауп: хара хтәыла хархынхәроуп, атерриториатә акзаара еиташъақәа харгыла-

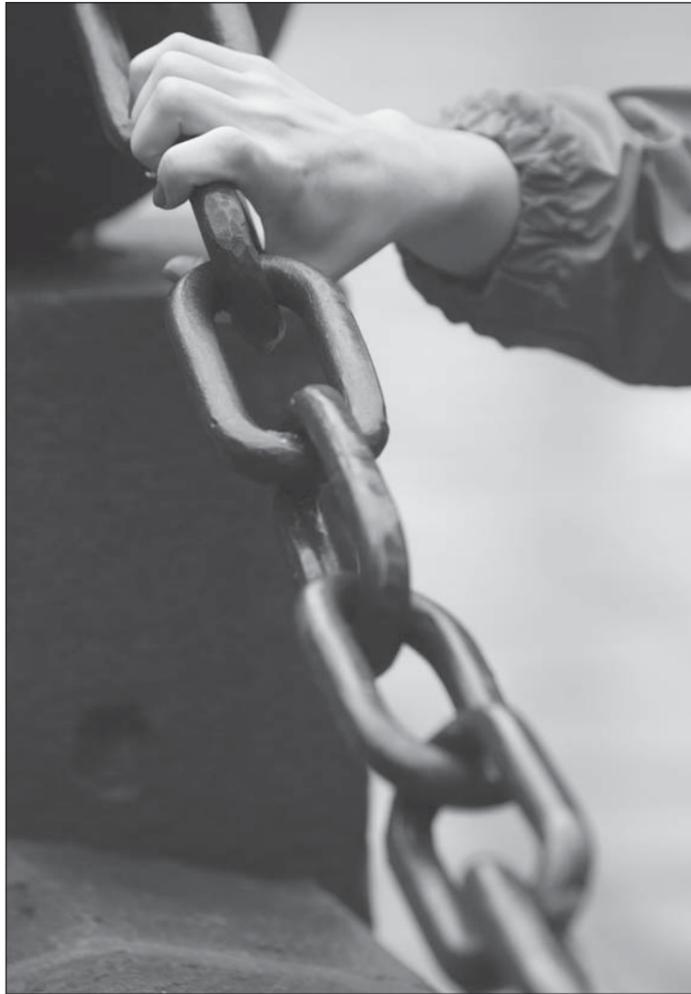
роуп. Акәтаҕы акәу, акәты акәу аҕыҕа икәз, апроцесскәа рпрово-кациа раҕыҕаза икәзтада, уажәазы уи цакы амам. Хәарада, арт апроцесскәа азәгы итахымзт, урт атәыла еихадырбегит. Арт апро-вокациакәа нарыҕтеит аҕсуа жәлар рыхыҕала икәгыланы ицәажәооз ауаа ргәыҕ. Убри иахыҕахәит Акәтәи аиҕаҕыла. Уажәазы, атамзаара шътацәо еилаара иаамтам“.

Гиа Гачечилазе, „Қырттәыла аиатцәкәа“: „Сгәы ишаана-го ала, ари - аицәажәаратә процесс ахә иарбанзаалакгы ҕыцрак алагара иташәкәоу аөаз-кроуп. Амчра ахатарнаккәа ркынтә абри еиҕш ашъаҕы азә дакә-шахатхар, аицәажәарақәа рзы ибзиахом, избанзар Қырттәыла атахаратә позициакны икалоит, акыртуа-аҕсуа аизыҕазаашъақәа мацара рҕы акәымкәа, жәлар-

бжәратәи афонаҕы. Ари аим-ак Урыстәыла цыдалатәи амацү-рақәа шейҕыркааз зеггы ирдыруа-зар калап. Урт хыкәкыс ирыман ари атерриториакәа адемографи-атә тагылазашъа аҕсахра, даеа-кала иаххәозар, Аҕсны атеррито-риа акырткәеи аҕсуааи ркынтә арыцкәара. Арратә операциякәа хрылацәажәозар, урт рыцхыраара-ла акырткәа ирыдхәаланы иры-маз апланкәа нарыҕтеит. Аҕсуаа ирыдхәаланы рпланкәа иаха өыстаарыла инарыҕзоит, аҕсуа-аагы уи ибзиатцәкәны еилырка-ауеит. Убри акынтә азәы атам-заара ашътацара ихәтазар, зеггы раҕыҕа аурысцәа роуп“.

Бачуки Қардава, „Амилатә демократиатә партия“: „Иашәкәны, атамзаара ашъ-тацара сгәы итам, избан акәзар, аурысцәа индыркны аҕсуаа ркы-нза, атамзаара ашътацара зыхәтоу рацәоуп. Урт Қырттәыла атерри-ториатә акзаара еилартеит, 100 000 өык ирейханы акырткәа Аҕсны икәреит. Аҕсуа жәлар рзы апретензиакәа сымам, аха рәаҕы атамзаарагы шътацәом. Аха аҕсуаа рнапала акыртуа амилат рәаҕы ацәҕәура ду кәртеит. Ари акампаниа агрант аиоуразы инарыҕзоу, азә идца на-рыҕзоу, исыздыруам, аха ишыҕа-заалакгы, аморалтә азини, атоурхтә аиашарей абри еиҕш ашъаҕа кәхтарц азин хартом. Аҕсны итахаз арҕырцәа рәаҕы абри еиҕш азин хәмам“.

Тина Хидашели, „Ареспу-бликатә партия алидер“: „Ари азцаара иадхәаланы сгәаанагара идыруп. Апартия апозициа сзалацәажәом, избан акәзар ари атәы иахы шәара шәкынтә еиле ыскаант. Сара схаҕа сгәы ишаане аго ала, айбашъра ахыҕалаз азы акыртуа жәлар ракәымкәа, Қырттәыла ахәынтқарра анап-гаөцәа атамзаара шътарцароуп. Аҕсны икәырцаз ахцәацәа, айбашъра иалаз аз зеггы рәаҕы атамзаара шътарцароуп. Ахә-ынтқарра иказар, ахәынтқарразы апретензиа умазар, ухатә тәылак-ны айбашъра уаламгароуп. Сара уи акны апровакциа збом. Ари акциа иалагаз ауаа зынзаскгы исы-здыруам. Аха аидеиа сгәаҕхоит“.

МИХАИЛ СААКАШВИЛИ „АКАМПАНИА ХАТАМЗААИТ“ ИАЗКНЫ ИАШОУ АДЫРРАҚӘА ИМАМ, МА ЦАСХӘА АМЦ ИХӘОИТ.

хятәи апрезидент Михаил Са-акашвили иазгәеитеит Қырт-тәылакны, гранткәак роурц азы аҕсуаа рәаҕы атамзаара шътарцарц ихюу аиҕкаарақәа шыкоу.

„Хатамзааит зышътацәоит, цьоукы рхкәа хтәаны, егырт иахыкәырцаз азы? Акыртуа бакақәа хәиадырбгыз азы, ахытыртакны ххәыцкәа иахыцааз азы, ххаирпланкәа ахыкәыжыз азы? Абри зеггы азы атамзаара шътацәроума? Изустцәада арт ауаа, иарбан жәларбжәратәи аиҕкаароузеи излоу? Абри еиҕш агазара рыфратәы изакәтә грантузеи ироуз?“ - иаицәхаит апрезидент.

Қырттәылакны абри еиҕш акампаниа „Ауабытәыәса изинкәа рцентр“ мацара ахына-нагзо акынтә хгәы ишаанаго ала, апрезидент абри илахаара харей хкомпаниеи иахазкны.

Хымҕада иазгәатәтәуе: „Хатамзааит“ акампаниа иаан-агом акыртуа ауаажәларра акри-миналцәа рәаҕы атамзаара шътарцароуп хәа. Хатамзааит ашътацара - аинааларазы иатаху, ихымҕадатәиу шъаҕоуп, ай-башъра аанкыла хәхалымшаз азы, икалаз ацәҕәурақәа ры-ҕаҕыла хәхалымшыз азы атамзаара ашътацара, уи азы атакҕыккәра зеггы хакап.

„Ауабытәыәса изинкәа рцентр“ зыхыцәажәоу акампаниа анагзара ихымҕаданы иаҕы-хәзоит, избан акәзар амчрей ауаажәларрей рхатарнаккәа ари аймак ганкахыла иазныкәеит, акыртуа аган икалаз зеггы аҕ-суаа мацара ирхарадырцәоит, аҕсуаа - икалаз зеггы акырткәа ирхароуп хәа ирыҕыҕаҕоит. Хгәы ишаанаго ала, агхақәа аөеган-кы ркынтә икан, аөеганкгы рыҕақәа иазхарымтар, аймак

атыҕы зыкәлом. Амилитаристтә алахаарақәа харкәытны, хым-ҕада ииашоу адиалог халага-роуп - ари, ханҕкаара апозициа ауп.

Уи аамтаз, хымҕада иазгә-атәтәуе, ари акампаниа иарбан-заалакгы агранткәеи, афинан-стә цхыраарей рыда ишымәа-ҕысуа. Убри акынтә, „Ауабытә-ыәса изинкәа рцентр“ исериозу афинанстә ресурскәа зтахым аусмәаҕатәкәа инаназоит.

Қырттәылакны уажәтәи ата-гылазашъа иазгәаҕатәи иаххәарц халшоит, амчра актәи ахаҕы икаицаз алахаара (Уажә-азы уи дыҕхәтәны дшыкоуҕы), ихәынтқарратәым аиҕкаара акәмақаррей акәырбәбәарей реиҕш ахәшъара ахтарц халшоит. Ари аиҕкаара алахәыөцәа ашы-кәскәа рацәаны рыөнуцка ауа-өйтәыәса изинкәа реилагара иацкәлаҕышны иркыпхәон, абри

еиҕш афакткәа рыкәҕытра иа-хәон.

Уи ада, абри еиҕш алахаара - акампаниа иашам аинтерпре-тациала, аймак тынчрала атыҕ-кәцара иазгәаҕатәи иарбан-заала-кгы аинциатива аҕырха-гахара аөазкроуп. Атынчратә усмәаҕатәкәа ркритика игә-өара хәанагоит амчра аймак атыҕкәцаразы амилитаристтә амәа шалнахыз, Қырттәыла атерритория архынхәраәма-цара акәымкәа, аҕсуа жәлар ркны аинааларагы шатаху иамыхәаҕышкәа.

„Ауабытәыәса изинкәа рцентр“ абри еиҕш апозициа амоуп: аҕсуа апровакциа аты-ҕкәцара аан иарбанзаалакгы амч ахархәара аөазкра, ма уи азы ааҕыҕара, айбашъра аиталгара ахә ирхоуп, акыртуа ауаажәларра уи иаҕылароуп.

„АУАБЫТӘЫӘСА ИЗИНКӘА РЦЕНТР“ АЛАХӘАРА

2007 шыкәса Хәажәкыразы „Ауабытәыәса изинкәа рцентр“ акампаниа „Хатамзааит“ ан-агзара иалагеит, уи хыкәкыс иамоуп акырткәеи аҕсуааи рыбжәара агарагара аиташы-кәыргыла. Ари апроцесс агхақәа рызхатарей атамзаара ашътацарей иазгәаҕатәиоит.

Ари акампаниа атәылауа-фратә уаажәларра, баша ауаа ирызкуп, акырткәа реиҕш, аҕсуаагы. Ари акампаниа ала иаахарҕышрц зтахуп аймак атыҕкәцаразы атынчратә мөа затәк шыкоу.

Абцара 28 рзы, алхраҕы-хятәи акампаниа инацакны ахцәацәа данырҕылоз, ҕы-

28.05.2007

АДЕПУТАТЦӘА РРЕАКЦИЯ АКАМПАНИЯ „ХАТАМЗААИТ“ АЗЫ

ЕКА ГӘЛУА

Ихэынтқарратәым аиҫкаара „Ауабытәыҫса изинкәа рцентр“ иаланарцәаз аҫсуа жәлар рахь ааҫхьара – акампания „Хатамзааит“ – Қыртгәыла азақәанцүдаратә аиҫкаара ахатарнакцәа еиуеиҫшым ахәшьара артоит. Цьоуки рзы ари акампания – агранткәа роурц, рхы еиқәдырхарц азы еиҫырқааз акциоуп, цьюуки рзы – ацәгәура азхатароуп.

Ари акампания иадхәаланы алахәара кәитцент Қыртгәыла ахада. Аиаша ххәап, уи „Ауабытәыҫса изинкәа рцентр“ ахьз имхәеит, аха ишазгәаитаз ала, хара атамзаара зышьтахцәо хәа акгыы ыкам, уи кәзцо – зеггы рзы ихюу ауааҫсыра роуп.

Азақәанцүдаратә амчра ахатарнакцәа ргәаанагарақәа:

Гьаргь Цанавә, апарламенттә аопозиция ахатарнак: „ақыртуа жәлар атамзаара зышьтарцәо хәа акгыы ыкам. Аха амчра ахатарнакцәа иашатәкьаны атамзаара шытарцәроуп, избанзар ақыртуа ахэынтқарра архәра амзыла Аҫсны иакәмләр акән. Ахэынтқарра ахатә уалҫшыа амоуп, уи, Аҫсны иалалаз иформалымз абандакәа ркынза илакәыр каломзт. Ақыртуа ахэынтқарра иауалыз даеакын, аха икалаз зеггы иашам ахымәаҫгәшыеи агеоциди ирыхкәахәит. Убри азы иахәтәи аиҫабыреи, усқантәи амчреи атамзаара шытарцәроуп. Ихэынтқарратәым аиҫкаарак, уи атамзаара ашьтатцәра иахәтоуп хәа иаҫхьазар, ишьтанәаанит, иаҫырхагада. Сара уи саҫаҫылом“.

Ельдар Кверназе, апарламенттә аиҫкаара ахатарнак: „ари азцаара адепутат еиҫш мацара акәмкәа, баша атәылауә еиҫш ахәшьара астоит. Атолерантра азхәреи ахшыә азнагареи атахуп. Ауааҫсыра лассы – лассы ирзыкарцәо абзиареи патукәтареи изыҫсоу рыздыруам, нас иаха-иаха ирацәаны иртахоит. Хара дара рәаҫхьара атамзаара ашьтатцәра хәкәнагам, дара роуп атамзаара шытацәаша. Уртгыы, Урыстәылаҫы, Қыртгәыла ахәа иазхәырц рыкәнагам хәа згәы ианаго, Урыстәылаҫы, иаха идуу атәылаҫы иазыкәаашыақәа иаха еиҫбәазшыо жәларбжәратәи аиҫкаарақә-

агы. Сгәы ишаанаго ала, атамзаара зышьтахцәо хәа акгыы хамам. Ахада илахәара сақәшахәтуп. Ақыртуа жәлар рыҫсазара иазхәуа ахада дхамоуп, уи азә иҫаҫхьа атамзаара шытаицәратәы дыкам“.

Гәрам Вахтангишвили, Лиави аҫстаҫкынтә: „ари ихэынтқарратәым аиҫкаара ахьз смахащызт. Сара излаздыруа ала, ихэынтқарратәым аиҫкаарақәа рыбжеиҫара агранткәа рыфаәцәа роуп. Аймак тыҫкәа рзы ак қарцоушәа, иашатәкьаны агранткәа рыфара иаҫуп. Урт атамзаара ашьтатцәра ргәы итазар, сара сразцаар стахуп, урт реиҫкаараҫы аймак тыҫкәа ркны ацәгәурақәа кәзцо, ауаа зыргәакәаз цьюуки иказар калап. Сара сүааҫжәлар атамзаара шытарцәратәы акгыы қарымцеит, иаҫгышытарцәом. Азә ихата цәгәарак кәитцәзар, итахьзар атамзаара шытаицәаит, итахьзар дшәамхнышгылааит. Итаху кәитцәаит. Ари зеггы агранткәа роурц азы икарцәоит. Урт агранткәа рыфаәцәа роуп. Хара атамзаара зышьтахцәо хәа акгыы хамам“.

Бесо Цьубели, апарламенттә аиҫкаара ахатарнак, афракция „Амажоритар“ ахантәаөы: „Ахада илахәара сақәшахәтуп. Ақырткәа дарбанзаалакгыы азә иҫаҫхьа атамзаара шытарцәратәы акгыы қарымцеит, аҫсуаа рәаҫхьаҫы, урт ақыртуа жәлар агеоцид рзынарыщан, нызкәла ауааҫсыра икәрхит. Уи аамышьтахь атамзаара шытацәроума? Иззы? Ари акампания иалагаз аиҫкаарақынтә арт азцаарақәа рзы атак сахарц стахуп. Ари зеггы агранткәа роурц азы икарцәозар калап, урт аҫара рзәлырхуент, уи ацынхәрас абри еиҫш иҫхьашыагоу акомпанияқәа нарыҫтоит“.

Манана Начкебиә, апарламенттә аопозиция: „Атамзаара рәаҫхьа ишьтахцәо ауз злоу. Сара схата, аҫсуаа сөызцәеи, ари апроцесс иалахәымз, икалаз зеггы игха дуун хәа изҫхьазо баша ауааҫсыреи рәаҫхьа изныкымкәа атамзаара шытацәахәит, уи даеазнык икастарцгыы сыхиоуп. Урт рәаҫхьа атамзаара ашьтатцәра хәхәтоуп хәа иҫҫхьазоит. Аха арт ахтысқәа анапгара рзыуоз аполитикцәа рәаҫхьа атамзаара шытацәтәым хәа сгәы ианагоит“.

Павле Кәбләшвили, апарламенттә аиҫкаара ахатарнак: „абри еиҫш акапитулиациятә азыкәашыа акгыы хәанагом. Сгәы ишаанаго ала, аймак зыхкәаз халацәажәроуп, уи азы ахара зду еилахкаароуп. Ари аус акны иаххароу

рацәоуп хәа ськам. Ари апроблема азбашыа халацәажәроуп. Азәы атамзаара ашьтатцәра хәбжәиҫгозар, уи игха дууп хәа иҫҫхьазоит. Анхәцәа рыбжеиҫараөык дае акала ишхәуа агәра згоит. Ари аибашыра азәы ихаразар, акәырткәа рақәзам хәа сгәы ианагоит“.

Леван Берзенишвили, апарламенттә аопозиция ахатарнак: „Хара хамчра, зеггы раҫхьа, Қыртгәыла анхәцәа рәаҫхьа атамзаара шытарцәроуп, аибашыра аанкыла хьрылымшаз, Аҫсны атерриторияҫы аибашыра иахьалагаз азы. Хара хамчра атамзаара ашьтатцәра рыхәтам хәа ирҫхьазар, урт азинхьара иадгылом. Хара ақырткәеи аҫсуаан рәаҫхьа атамзаара шытацәроуп, арака икоу ахтәәәеи, уака ианхаз ауааҫсыреи рәаҫхьа, избанзар ари аибашыра зеггы рзы игәакра дуун. Аха атамзаара ашьтатцәра хара хамчра атамзаара ашьтатцәра ирыкәнагоуп, аибашыраан икарцәаз ацәгәура азы“.

Нино Каландәзе, апарламенттә аиҫкаара ахатарнак: „аиаша шәасхәап, ари азцаара иадхәалаз ахада илахәара сгәалашәом, ари аиҫкаара иадхәаланы алахәарақәа шыкәацәз сыздыруамзт. Аха ишыкәаалакгыы, ари аиҫкаара аҫареи агранткәеи ирхьыҫшымзаргыы, икарцәо зеггы гәаартрыла икарцәозаргыы, сгәы ишаанаго ала, аҫсуаа хара хәаҫхьа атамзаара шытарцәырц рыхәтоуп. Хара

уаантә акәрпаз, зыдгыыл змырхьыз амилаҫ хауп, ари зеггы аҫсуаа рнапала икәтан. Ари аибашыраҫы ралагала дууп. Атамзаара ашьтатцәра хмилиҫ азы ахьымзҫгароуп, Аҫсны Қыртгәыла хәтәк ауп хәа агәра зго ауаа рыхьымзҫгароуп“.

Нодар Григәлашвили, апарламенттә аиҫкаара ахатарнак, ацәреи ацәрадырреи ркомитет ахантәаөы: „ари азцаара салацәажәаргыы стахым“.

Гьаргь Цагареишвили, апарламенттә аопозиция ахатарнак: „Атамзаара атекст саҫхьахәит. Аҫснытәи аймак аан агхақәа рацәаны икәтан, ари зеггы сьбла ишабоз икалеит. Аҫсны атерриторияҫы абцәартә аиҫагыла ишалагаз ибзиатәкьаны исгәалашәоит, уи азы, Урыстәыла ацхьараала аҫсуа аган ақынтә апровакацияқәа рацәаны икәтан. Хара хганақынтәгыы агхақәа шыкәаз иазхәсәоит. Аә-ганкгыы ркынтә абцәартә ацәгәурақәа рацәаны икәтан. Қыртгәыла апрокуратура хада акны зус еилыргәхьаз жәба-жәабала атомкәа икоуп. Урт Аҫсны атерриторияҫы икалаз ацәгәурақәеи, ақырткәа ргеоциди ирызкуп. Хара атахаратә позиция ианаақкылароуп хәа сгәы ианагоит. Ақыртуа анхәцәа ирхьыргаз зеггы даеазәы изеиҫбәасшәом, саҫа иакәзаргыы. Ақырткәа атамзаара ашьтатцәра рыхәтоуп хәа сгәы ианагом. Икалаз зеггы иаххаштроуп, аинаалара еиҫ бу акгыы ыкам“.

05.07.2007

„АТАМЗААРА АШЫТАЦӘРА ИАНАКУЗААЛАКГЫЫ ИАШОУП“

ШОРЕНА КАКАБАЗЕ КӘТӘШЬ АҚЫНТӘ

Хымз раҫхьа „Ауабытәыҫса изинкәа рцентр“ излагаз акампания „Хатамзааит“ ауаажәларраҫы еиуеиҫшым азыкәашыа аиоупит. Кәтешь анхәцәа рыбжеиҫараөык ари аинциатива ргәаҫхан, иаразнак иадгылеит – „Атамзаара ашьтатцәра ианакүзаалакгыы иашоуп“.

12899 ык ахтәәәа ахьынхо ақалакь акны ишаарыцхаз ала, акампания „Хатамзааит“ ибзиоу алагамтоуп, уи хымҫада алтшаакәа хәанагоит.

Мери Санаиа, ахтәә: „Аиаша шәасхәап, азәы хәгәхьаа икуп хәа ськамзт. Ауаа зеггы рхаштызшәа, хара ххәа хара хамцәра иахтәушәа иубартан. „Ауабытәыҫса изинкәа рцентр“ ахатарнакцәа хара хтрагедиа рыгәкәа ркынза инаганы, хайнаалара шыкәло, ҫхьыырла ирбо Аҫсныкәа хшыхьнхәо азхәцәра иахьалагаз итабуп хәа расхәарц стахуп“.

Лела Тәлордава, ажуриалист: „Ахыкәкы анаҫҫаразы ахархәаҫкәа зеггы бзиоуп. Ари иконкрету атагылазаашыаҫығгы убаҫ ауп ишыкоу. Хара Аҫсны хар-

хынхәырц хыкәкыс ихамазар, иарбанзаалакгыы акампания (зеггы реиҫа акампания „Хатамзааит“) иашоуп. Сгәы ишаанаго ала, атамзаара ашьтатцәра алшара

- адоухәтә беиареи агәыхалалреи рдыргоуп. Уи акны ухы лазыркәо хәа акгы збом. Ари акампания иашоуп хәа иҫҫхьазоит, иарбанзаалакгыы аамтәзы, иарбанзаалакгыы аформала акампания „Хатамзааит“ аинциаторцәа срыдгыларц сыхиоуп“.

Тәмур Барбақәзе, афинансист: „Сгәы ишаанаго ала, акампания „Хатамзааит“ жәлартә кампания ибзиәзоу формоуп. Харт, Аҫсны икалаз аибашыра иадхәалам ауаа, ари аибашыра иалаз азҫсуа арҫырцәа ранацәа рәаҫхьа атамзаара шытацәроуп. Ус баша уахьахәаҫшуа, дара рзы атамзаара акгыы ианаамгозшәа угәы иабар кәлоит, аха арт анацәа, минутк адымхаргыы, уи иазхәыр, усқан ари акампания ацәк амоуп хәа иҫҫхьазоит“.

Нәтәла Зизигәри, ахтәә: „Сымш раҫхьа Кәтешьтәи адраматә театр акны Гьаргь Сихарулизе испектакль „Абамбазиатә цьанат“ сахәаҫшит. Сгәаанагарала, ари аспектәкль акампания „Хатамзааит“ анаҫҫароуп. Аспектәкль зеггы атамзаара ашьтатцәра аидеиа иашьтатакуп. Убри азақәар калап аҫхарра захылцәуа, ахәаҫшцәа уи ибзиәзаны ир-

ыдыркылеит. Убри ақынтә акампания „Хатамзааит“ азы шәгәы ианагои хәа азцаара акәыргылаҫы иатахым хәа иҫҫхьазоит. Уи хадгылароуп, иазҫхьагәахтароуп. Абри амәала акәмзар, даеакала Аҫсныкәа хзыхьнхәом. Уаантә хзыкәырцазгыы сәеилкаауам, аха“.

Иракли Кикназе, астудент: „Ари еиҫш аинциатива даараза исгәаҫхоит. Сарей сөызцәеи гәахәарала ари акампания хадгылоит. Сара, аҫсуеи ақыртуеи анацәа рәаҫхьа шәынтә атамзаара шытацәрц сыхиоуп. Ари аибашыраҫы урт рычкәынцәа ршйт. Сөызцәаҫы абас ала ргәы ианагоит. Ари еилкаам атагылазаашыа халцырц иаамтоуп“.

Ләдо Гиоргизе, арцәаы: „Атамзаара ашьтатцәра, ибзиоу жеступ. Ауаа уатаимцәрц уиҫәар, игәы мҫшаар ауам. Хрыхәап хатарымцәрц, агәра дхаргап хара хзы ишгәакьоу, ихашәца, уи еиҫбу акгыы хзыкәацәом“.

Магәли Миндәзе, атәанчаө: „Ари аидеиа автор сгәаахәара иасымхәарц сьлшом. Ихашәца, „Хатамзааит“ ианакүзаалакгыы иашоуп, уажәгы, ари атагылазаашыаҫығгы абасцәкьа икалоит“.

19.06.07

„ҚЫРТТӘЫЛАКНЫ ЛАМЫС ЗМОУ ХӘА УАӨ ДААНХАМА?“

ЕКА ҚЕВАНИШВИЛИ

„Қырттәылақны ламыс змоу хәа уаө даанхама?“ - „Ауафтыөса изинкәа рцентр“ акампания „Хатамзааит“ ин-алага аеныткәа афорумкәа руақы акны абри еиңш азпаара цәырцит. Ари азпаара цәсуак икәиргылеит. Актәи, ицәгыз араакциакәа раамыштахь, ари акампания интерес ирkit Хенрих Биол ифонд ахатарнакәа, иштәсу еиңш ари акампания адискуссия азырkit. Қартәи афорум акны, аидеиа ахата акәымкәа, уи азы адискуссия амәаңгара иаәағылаз раәахеит.

„Сгәы ишаанаго ала, ари атемазы иарбанзаалакгы „адискуссия“ ажәлар рхәцшьеи ргәалақазарей ашьакәыр-гыларазы аидеологиатә инструментуп. Сгәаанагарала, уацәтәи аизара, ари аидеология ашьакәыргылар апроцесс ағы аңышәаратә хәхәоит. Иарбанзаалакгы адискуссия - аханьтәгы атахара ауп ианаго“.

„Иатшьны ак азгәастарц стахуп, уи ибзианы хәхәроуп: ари адискуссия амәаңгара иазкыу адыррақәа аполитакәша афорум ианыртеит. Убасқан, арт адыррақәа ирыхкәаны икалоз зеггы зааначы ибзиаткәкәны ирдыруан. Ахшыө зтоу, ибзианы ихасабу гәтакуп. Аха зцаарак цәырцуеит, ари зхасаба - ауатах хәычык акны итәаны (афонд азал иашаткәкәны даараза ихәычуп) „адискуссия“ апиар азықатара зтаху аrespубликанцә-енцәеоаа ракәу, урт зцәымбә рәағылаөцәа ракәу, урт ауаажәлар ргәалақазара аиндикатор ала (ари атермин енцәеоаа зеггы реиха бзи ирбоит) ишьакәдыргыларц ртахызма?“

„Аха ишықазалакгы, абжәтара мәаңысит, аөызцәа, Иагәа қамларгы, ауаажәлар ргәалақазара уезгы иубартахоит!“

„Зеггы реиха идуу ақьашьрақәа абри еиңш адискуссиякәа рыла иалагоит. Шәаи, имәаңахгап адискуссия атемазы „Ахалкалаки акны аерманцәа автономия рахтома?“ „Аңсны ахыпшымыра иазхәхдома?“ ма „Қырттәыла ахәын-тарра аңырхны, акультуратә авт-ономия ахасабла Урыстәыла халалом?“ „Абарт реиңш адискуссиякәа иреиңшуп адискуссия „Аңсуа хашыцәа иахәкәым ахь ихагәзома?“

„Угәы ишәанаго, уара утәкәа ма сара стәкәа зшыз рәаңхәа атамзаара шьтарцәома? Аңсуаа зеггы еибашуан, Гагра ақырқәа икәырхон хәа угәы иан-агозар қалап? Аха Акәа аныргоз аңсуаа ақырткәа шейкәдырхоз узейтасхәар иухәои? Зыңстазаара иаеиңзакәа зыуаөра зцәымзкәа ақырткәа еикәзырхоз рәаңхәа атамзаара шьтарцәозар? Ма, 1993 шықәсазы аблокада итагылаз Ткәарчал ақынтә иңыррыз агьежыңрыга итатәаз ахәыцкәа ранацәа рәаңхәа атамзаара шьтарцәозар? Убасқан, Мхедрионаа ибзиаткәкәны ирдыруан агьежыңрыгақны ахәыцкәа рыда уаө дшықамз, аха уезгы еихсны икарыжыт. Хәарада, азәы абри еиңш

ашьаәа қайтароуп, аха абри еиңш аинциатива ианакәзаалкгы хәа иаххылтцуеит. Аңсуаа атамзаара ашьтацара иахәоит амчрей ауа-ажәларрей ркынтә, амчра атамзаара ашьтацара агәы итам, уимоу, аибашьрагы иалагар қалап“.

„Шәнызкәла ахтәәцәа ахықоу амилат (уи ада иахәкәазгы рацәоуп) атамзаара шьтарцәом. Цыдала, егы аган абри еиңш ашьаәа қанатарц агәы иантам“.

„Иштәсу еиңш, „Атамзаара ашьтацара“ атемазы адискуссия аан ауаажәларра ө-хәтак рыла ишоит. Иахәа, акампания алагара аамыштахь хымз анцы, абас ала икоуп, аха зеггы реиха иадоу, ауаа ари атема алацәажәара иалагеит, атамзаара ашьтацара хымззәны изымқьхәзогы ауаа цәырцит“.

Иракли Какабазе Қартәи афорум акны иаартны игәаанагаракәа аир-ңшит: „Сгәы ишаанаго ала, ауаа ируз азы атамзаара шьтарцәроуп, икалаз зеггы ргәы ишалоу рхәроуп. Сара сшә-азпауазар, Китовани Шевардназеи абри ақара ашықәскәа рыөнуткәа стәыла иахәагылаз цхасшоит, абри азы зеггы рәаңхәа атамзаара шьтасцоит - аңсуеи агыркәеи агурциәеи, аиме-ретинцәеи, егырти зеггы рәаңхәа. Сгәаанагарала, аңсуаа ламыз злоу ауаа мацымкәа ирылоуп, урт Арзынба хәа хәиңштәкәа изныкәоит. Мшаңымза 9 рзы, Урыстәыла амч ду ала ианхәкәла, хәа хәы, бцәарда игылаз ауаа рәы иацәхеит, избанзар хәа шьтахькәа хамцеит. Аду ахәычы даниәагыло абас ауп ишықало. Сара сшәазпауазар, 80 нызкә икоу ажәлар абцәарла урәагылар, ақыртәу рыңсазара иакәнагам хәа сгәы ианагоит. Ақырткәа аурысцәа изларейң бу акалоуп, урт империалистцәам, ад-оминация ртахым. Сара абас ала иах-цоит, сара сишамзар, нас аурысцәа хазларейңбу хәа акгы ыкам, сара уи еиңш ақыртәуара стахым.

Иаартны ишәасхәарц стахуп, ари аибашьра зхароу зеггы цәгәала ирхәхәтәуп (ақырткәеи аңсуаи, аха зеггы реиха иадоу - аурысцәа), аибашьратә криминалцәа зеггы (дызмилиатзаалакгы, ацәгәурақәа қаздоз), ари аибашьрала аңара ду зырхаз, ауаа рыңстазаарала знапкәа зырңхаз бцәарла ахәахәтәцәа. Абас еиңш иқан ақырткәагы, аңсуаагы, егы-рт амилаткәа рхатарнакәагы.

Сара абра сыхз иаартны исхәоит, акгы сацәшәом. Сара схата атамзаара шьтасцоит, Шевардназеи Китовани абри ақара ашықәскәа рыөнуткәа амчрағы ианьзкылоз амилат сахәтәу азы, уажәы урт рдоухәтә хәычы, Миша Саакашвили дахысычхауа азы. Уи саргы исхароуп. Гәаартрыла иазхасцар иаха еиңбуп хәа сгәы ианагоит.

Аха, аамтәкала, сгәы ишаанаго ала, аибашьрей ауафы ишьрей (чыдала аңхәыс лышьра) икәйтәмтәазароуп, Важа Пшавелеи Боб Дилани ишырхәоз еиңш, аибашьра зхылтцоаалакгы, зеггы

еиңшны ирхароуп. Абцәарда аиаша ахәара халшар, убри ауп зеггы реиха идуу ахатара. Абри еиңш ахатара садгылоит, избанзар абцәар - ашәаргәнда иеытәахыртоуп.

Ари ахшыөцәк итбауу ауаажә-ларрағы ишпопулиарым здыруеит, аха „ара сгылоуп, даеакала ис-ылшом“ - ауафы думшьын - Моисеи ихылц-шьтрағы абри еиңш ауасиат ыкоуп, уи ишиашоу еилыскаауеит.

Арт ауаа ргәаларжәарей, сара сых-тәара апату ашьакәыргыларей рахатыр ақынтә хфырхатара аарңшны, излауа ала ирласны, аиашарала ххынхәып Аңсныкә“.

Жәларык, даеа жәларык рәаңхәа атамзаара шьтарцәырц азы икоу амзызкәа ирылацәажәоит баша атәылауаа:

„Абцәартә хгәыңкәа, изхдыркәоз хәа акгы ыкамкәа, ус баша изкәылоз аңсуаа таацәарақәа рәаңхәа атамзаара шьтасцарц стахуп. Аңсны ақыртәу патриотцәа рацәафны еибашуан. Зыб а еихсны иршызыгы рацәан. Урт ртаацәарақәа рәаңхәа атамзаара шьтасцоит!!!

Ажәлар рыхьзала ацәажәара азәгы азин имам, дыпрезидентзааит, дполит-иказаит, ихәынтқарратәым аиқәара далазааит. Ажәлар рыхьзала арефер-ендум алтшәакәа ицәажәоит.

Сара атамзаара шьтасцоит Аңсны идыргәакыз, ицәдырхәыз аңсуа таацәарақәа рәаңхәа. Убарт реиң, Жәыргыты, Хоби, Сенаки, Абашей, Самтредиери ркны идыргәакыз ақыртәу таацәарақәа рәаңхәа. Ақырткәа рна-ала индыртәаз ақыртәу таацәарақәа рәаңхәа атамзаара шьтасцоит.

Ахтәәцәа рыхьзала шәанцәажәо, урт ргәы итоу жәдыруама? Ахтәәцәа атамзаара шьтарцәхеит, урт, ақыртцәа зкәлоз аңсуа ргәылацәа рхатә өнкәа ркны иртәахон“.

„Ахтәәцәа абри ақара агрессия ры-лам. Урт рыбжеиараөык атамзаара

шьтарцәратәы акгы рхарам, аха ақыртәу милитаристцәа арт ауаа рәаңхәа атамзаара шьтарцәроуп, избанзар аибашьра иацахан, уезгы ирхәац рхәоит.

Аңсныгы абас еиңш ауп ишықоу, аинвалидтә аскам иадхәалоу ачкәын, ахы никәшәа 18 шықәса ихытцуан, уи иоуп зеггы реиха аинааларазы ихшоу“.

Атамзаара ашьтацара ианагом Багаңшыи, егырти рәаңхәа хшәамхнышгыланы, хәа хәхыцәгәоу ақынтә хатарымцарц хрыхәоит хәа. Атамзаара ашьтацара қалонт ари аибашьра цәгәа иалагаз зеггы ргы-шәыгра ақәызбара анықалалакь. Ус иаххәозар, усқан, аибашьра иалагаанза, урт рриторика араатәи цюуык рритор-ика даара еиңшын“.

„Арт ауаа, аңсуа жәлар рыда, итацәу Аңсны ртахуп хәа сгәы ианагоит. Ус изықалом, 21тәи ашәышықәса хтагылоуп!“

„Жәыргыт ақынза ххәазо, ажәа „Хатамзааит“ ахәара акәзам аус злоу. Ара хәзлацәажәоу - иқалаз зеггы ахәшәаратароуп, 1991-1993 шықәскәа рыхәшәаратара, ари апроцесс акны Аңсны ахатә тың амазароуп, Қырттәыла усқантәи аихабыра агха ду шықартаз ихәатәуп. Урт рыгха иалазеит ақырткәа рацәафны, Аңсны инхоз амилаткәа зеггы. Сара ишысгәалашәо ала, уақа 300 000 ирейханы ақырткәеи, 70 нызкәөык аңсуаи инхон! Зны, арт 300 000 өык рәаңхәа атамзаара шьтарцәаит, нас, Аңсны инхаз рәаңхәа. Акаақа Багаңшы иахь ацара азәгы дахәом!“

„Аңсны атәылауаөратә ауаажәларра ағиара хәа хтәылауаөратә уажәларра ағиара ацкыс илақәп, сгәы ишаанаго ала, иаха, ихаракү акультуразы апрет-ензи змоу амилат еиңш, иахуалу иаха ирацәоуп, убри ақынтә, зыхдырра хар-акү амилат реиңш (иашаткәкәны ус хәказар) апретендент хәа ишьакәхар-гылароуп“.

„Избан акәзар 24 саат рыөнуткәа иргәалашәоит 15 шықәса раңхәа, ақырткәа рыбзоурала атацәара цыңхәазафәы акәба шгылаз, арт акәбақәа рыргылар иалахәыз ауаа Қырттәылақны ишынхо, аус шыруа, апантеон акны анышә ишәмоу ауаа иддырбоит“.

„Аңсуаа атамзаара шьтарцәом, избан акәзар иахәагы рнырцәарала, ргеноце ид ала хрыкәмақаруеит; цәарантә ишааиз раххәоит, абзиара знымаало аңсуаа, ашьақәа ркынтә илбааз, зеггы рыла ицәгәоу, ишьакәгылам, цак змам аетнос роуп, уажәыраанза иахықоу, иңшыоу хадгыл икәнхарц азин хьрахтәз азы итабуп хәа хархәароуп. Урт атамзаара шьтарцәом, избанзар уи азы асепаратистцәа азин рыртәом, изгәаңыз дзыкәшәаша сазхәыргы стахым“.

11.01.2008

„АУАФЫТЭЫԾСА ИЗИНҚӘА РЦЕНТР“ АХАҒАРНАҚЦӘА АҒСУАА АШЫҚӘС ҒЫЦ ИРЫДЫРНЫХӘАЛОИТ

НОНА СУВАРИАН, ҚАРТ

Ажырыныхәа 11 рзы „АуафытэыԾса изинқәа рцентр“ ахатарнақца аҒсуаа Ашықәс Ғыц ирыдырныхәааит. Ари аус аҒны ацентр иацхрааит ауа-ажәларратә усзуәә. Урт адны-хәаларатә ашәкәәи ахамтәкәи идырмазәит. Ашәкәәи ахамтәкәи АҒсныка ирышьтит.

Ақция мөаҒысит мызққәа раҒхәа ацентр излагаз Акампания „Хатмзаит“ инацкны. „Аибашыра аанкыларә хәхалы-мшыз азы атамзаара шытахцәит“, е ари акампания ихадоу ашьты-мта ауп. Акампания „Хатмзаит“ - ө-жәларық рыбжәара аизықазашықәа рыреиразы аҒтәи шыаәоуп.

Уча Нануашивили: „Хара иоригиналу аформала Ашықәс Ғыц ирыдахныхәаларц хазбәит. Ианаамтаз аҒсуаа жәлар хәхәтәк ракән. Аибашыра аамыштыхә 15 шықәса иреиханы ицхәит, урт ркны аимадаракәа зегы иҒцәоуп. Еишыдыра ауаа, бжеихарала акультура асферакынтә ашәкәи рзынахәшьтит. Урт ари аидеиа ргәаҒхәит. АҒсуаа жәлар бзиа ишахбо, ишыгәхәааҒо ашьтымта рзахшьтыр хтахуп. Хауацәи хөызцәи реиҒш, Ашықәс Ғыц ирыдырныхәаланы атынчра рзеиҒхәшьарц хтахуп“.

Глдантәи ахәыцтәи ареабилитациатә центр аҒны Ашықәс Ғыцтәи аҒсатла дыргылеит. Ацентр аусуәцәи ахәыцтәи центр аазаәцәи аҒсатла дырҒшзәит ауа-ажәларратә усзуәәа рыдныхәаларатә шәкәкәи ахамтәкәи рыла. Адныхәала-ратә ашәкәкәа рцакы еиҒшымзт, аха хықәкык акән ирымаз, аҒсуаа жәлар ирархәарц ртахын урт арака бзиа ишырбо, ишы-гәхәаарго.

„АуафытэыԾса изинқәа рцентр“ ауаажәларратә аизықазашықәа рнапҒаы Теа ТоҒуриа лхәамтала, иахәа аҒсуаа ақырткәа аҒацәа реиҒш ирыхәаҒшыуеит, атынчра иадҒыло, ашьоура зтахым қыртуак дыкоуп хәа ргәи ианаҒом.

„Егры егы аҒанакны ианнахаз ауаа хара хрыздыруам, убри аҒынтә хәҒәра ргом. АҒәраҒара аиташықәыргыларә амзызла, хабжы рахаратәи иҒаццоууп, урт ркны еимақтәыс аҒгы шыамам аҒәра дҒарҒароуп, хара хзы АҒсны ианаҒо атерритория мацара акәмкәа, аҒсуаа жәларгы шраку, урт хрышыцлароуп, дарҒы иҒашыцлароуп“.

Ахәыцтәи ареабилитациатә центр анапҒаы Кетина Кобалазе лгәи ишаанаҒо ала, абри еиҒш аусмөаҒгәтәкәа рцакы дууп: „абри еиҒш ақциякәа лассыеласы имөаҒыргалар бзиан. Ари ақция иазкны

машәырла исахаит, хара хзал ирыдахәаит. Аиаша ххәап, арт ахәыцкәа АҒснытәи аибашыра иазкны иҒгы рыздыруам, аха асасцәа ртаара иарҒырҒоит. Ғсыуак, ма АҒсны инхо қыртуак идымхарҒы, урт ркны еимақтәыс аҒгы шыамам, бзиа ишахбо, ишыгәхәааҒо еилыркаар, Ашықәс Ғыц азы уи еиҒу аҒгы ыҒам хәа сҒәи ианаҒоит“.

АҒсуаа Ашықәс Ғыц ирыдырныхәааит Мамука Ломашвили иааиҒа, „АҒны атеатр аҒны“ ахәыцкәаҒы. Урт асасцәа рзы аспектәкы икәдыргылеит.

Астудиа „АҒны атеатр аҒны“ анапҒаы Мамука Ломашвили иҒы ишаанаҒо ала, аҒсуаа хәыцкәа Ашықәс Ғыц ахәыцтәи ареабилитациатә центр аҒынтә иахырыдырныхәало ибзиоуп. „Ари угәи арҒшаауеит. СҒәи ишаанаҒо ала, АҒсны иҒоу ахәыцкәа ркны абри еиҒш ацентр аҒынтә аимадаракәа рцакы дууп. Хара хастудиа „АҒны атеатр аҒны“ абри еиҒш ацентркәа ркны аөызарала ирызыкәит, азеиҒш проекткәаҒы наҒаҒзоит“.

Абри еиҒш ақциякәа еҒырт ахәынтқарратәи иҒынтқарратәи аиҒкааркәа имөаҒыргоит хәа хҒыбуеит. Ғсыуак идымхарҒы, ҚыртҒылаҒны аҒсуаа абзиара рзеиҒыазшәо ауааҒсыра ишынхо еиликаар, уи Ғхәака ицо шыаәоуп. АҒсны архынхәра абри еиҒш ашьаҒәкәа рыла иҒалшоит.

„АҒсуаа ахәыцкәа Ашықәс Ғыц ирыдырныхәааит! АнасыҒ бзиа рзеиҒыасшьоит“.

Вахәшти Котетишвили

„Ишәыдырныхәааит! Ишәыдырныхәааит Ашықәс Ғыц!“

Атынчреи анасыҒи шәзеиҒыасшьоит“

Натела Григалашвили

АфотоҒраф „Ишәыдырныхәааит 2008 Ашықәс Ғыц!“

АҒырҒыареи аҒәабзиареи атынчреи шәзеиҒыасшьоит.

ХазтаҒылаз ашықәс ақырткәеи аҒсуааи реинаалара ала-гамта иашы-кәсхаит!“

Уча Нануашивили

„АуафытэыԾса изинқәа рцентр“ „Ишәыдырныхәааит Ашықәс Ғыц!“

Накәнақтәи ханасыҒ азы хайцныхәап!

Анцәа дышәхылаҒшааит!“

Ачиқо ЧоҒуашивили

Актиор

„АҒсуаа сахәшыцәи сашыцәи!“

ИаххаҒгаз рацәоуп, хәиҒаҒыларә атыхә Ғцәароуп. АҒстазаара даара икәәууп, ахара зду зегы Анцәа иҒырхәоит, аҒгы зхарам - инапы ритоит.

1993 шықәсазы хара, „Акасы шкәакәа“ ахәса, хнапы шәара шәахь иҒархәит. Цәоуқы хәҒстазаара даәакала иҒәаакәртәит. ХәиҒаҒыларә атыхә Ғахцәап. АҒыҒра дукәа рыла ишәыдырныхәааит Ашықәс Ғыц!“

ХәибаҒшаап!“

Кети Долизе

Арежиссиор

„АҒсуаа жәлар хазтаҒылаз Ашықәс Ғыц ирыдырныхәааит!“

Хара имҒакуа хәицынхара ҒыхәиҒш инаҒзарц ауп истаху“.

Ека Кеванишвили

Ажурналист

www.humanrights.ge арәд-актор хада

„Ишәыдырныхәааит Ашықәс Ғыц!“

Хара хәиҒызара назазатәиуп. АнасыҒи аҒырҒыареи шәзеиҒыасшьоит.

ИҒынтқарратәи аиҒкаара „Адуней бзиа“

Ирина Пудцкаразе

„Ғыкала бзиа избо аҒсуаа сахәшыцәи сашыцәи!“

Сыбзиабара ду, ақыр шықәсқәатәи хәицынхара аан иахбахәаз аҒырҒыареи иаххаҒгаз ахәаи Ашықәс Ғыц ишәыдырныхәаларц азин сыртоит.

АҒырҒыареи аҒәабзиареи атынчреи шәзеиҒыасшьоит!

Хара имҒакуа хәибабоит хәа сҒәыҒәит.

ЕснаҒ шыҒсҒәалашәоит, бзиа шыҒзбоит, шыҒгәхәаазгоит! ШәҒәыдырныхәааит!“

Баса Пәоцхишвили

Арежиссиор

„Ақыр иаҒсуаа аҒыцәа!“

Ғәыкыскала бзиа шыҒзбоит. 2008 шықәсазы аҒырҒыара ду шәзеиҒыасшьоит. Нақ-нақгы бзиарас иҒоу аҒгы шыҒыгм-хааит!“

Иа Анцәа

Ажурналист

„АҒсуаа сахәшыцәи сашыцәи!“

СколлеҒацәа! ЗҒәи аарту апоетцәа! 2008 шықәса хәиҒызара дуи ханасыҒи иашықәсхааит!“

Апатукәцарәи абзиабарәи рыла“

Зураб РҒвелиашвили

Апоет

ХАИНААЛАП — ШЫҒАҒАҒА

➤ 9

„Хәинаалап

15 шықәса раамыштыхә аҒсуаа ирыбжәызҒарц стахуп, аҒәара рхаштны хәинааларц. Хара ақырткәа, аҒсуаа рҒы ишаанаҒо еиҒш хәкам, хара атамзаара ашьтатара алшара хәлоуп. Шәаи, аөызарала хәицынхәп. Хара адунеик хәкәми, аибашыра захтахузеи. Хара хәҒсадҒыл атынчрала иҒархынхәырц хтахуп. ШәарҒы шыҒсадҒыл шымаҒ-хом, хара иахтәу иҒархынхәырц ауп иах-таху. АҒацәа реиҒш шәах-мышәаҒшыр, шәарҒы шәхәацынхоит. Хәкәлацәа,

ахәыцкәа иахәыццәахоит, хтаацәара алахәыцәа реиҒш, ақырткәа реиҒш хшәызныкәоит.

ХәиҒыцәаны атынчрала, аразкы хаманы, ауааҒсыратәкәа ишыркәнаҒоу еиҒш ханхәп“.

Ана Кварацхелиа

„15 шықәса раамыштыхә аҒсуаа ирасхәарц стахуп „Хәинаалап“ хәа, избан акәзар ацәымҒра хәикәнаҒеит, ари азәҒы абзиара изаанаҒеит. Хара бзиа хәибабоит, атыхәанҒаҒы бзиа хәибабароуп. Икалаз зегы ххаштроуп. Хара хәибацәа

рыҒхәкәа хҒәаламшәароуп, избан акәзар уи акәҒиаракәа хзаанаҒом. Хара, зхәцшыа иашоу абиҒара Ғыц хәтәуп, сшәыхәоит, хәхдырреи хкәыҒшреи абзиабаразы ххы иахархәап.

Хәицәымзааит. АиҒызара зхәлым-шри?! Хәибаршәо хзынхари?! Икалаз камлазтҒы хәицнымхози?!”

Шәаи, хәидызхыз, урт иахбаҒаратә ашықәсқәа ххаштып. Хара иказ аҒхәкәа зегы ишәанахәажәуеит, шәарҒы хәтәшәымтан. Шәаи, уажәы хәицгылап. Уи шыуадаоу здыруеит, аха даараза

сшәыхәоит.

Ақыр иаҒсуаа аҒсуаа сашыцәа, сахәшыцәа, сөыцәа: „Сара шәара бзиа шыҒзбоит“.

Ека Цацуа

„Хәарада, 1993 шықәсазы иаххаҒгаз аҒәақрақәи ахәаи рхаштра уадаәууп, уи ахаанҒы иҒазхамштыр қалап. Аха аинаалара хәлшароуп. АиҒабацәа ирыхыыз аҒхәкәа рыла анхара шхәлымшо еибаххәап. АҒстазаара Ғыц хәицалаҒап. ИҒашәцәа, аибашыра азәҒы абзиара изаанаҒом, ақырткәа бзиа шыҒрбоит“.

Натиа Бераиа

„რას ეტყობით აფხაზ ხალხს 15 წლის შემდეგ“

— ეს იყო კითხვა, რომლითაც „ადამიანის უფლებათა ცენტრმა“ მთელ საქართველოს მიმართა. აქცია ჯერ თბილისში გაიმართა, შემდეგ - საქართველოს სხვა რეგიონში. „აფხაზეთო, მიყვარხარ!“, „აფხაზეთი აფხაზების გარეშე არ გვინდა!“, „გვიყვარდეს ერთმანეთი ისე, როგორც 15 წლის უკან“... ამგვარი გზავნილები დაწერა ხალხმა გურჯაანიდან ზუგდიდამდე. აქციამ აჩვენა, რომ ქართველები აფხაზების მიმართ დადებითად არიან განწყობილნი და მათთან ურთიერთობის მოგვარება მხოლოდ მშვიდობიანი გზით სურთ. აქციაზე ხალხს დაურიგდათ კანფეტები, მასზე მიმაგრებული პატარა ფურცლებით. ფურცლებზე აფხაზური სიტყვები და მათი ქართული შესატყვისი ეწერა.

„15 ШЫҚӘСА РНЕԾ АҢСУА ЖӨЛӘР ИРАШӨХӘРЫЗЕИ“

— აბრი აზტაара „Ауағытәыса изинкәа рцентр“ Қыртәыла ауаажларра рәаҗхәа икәнарғылеит. Акция зны Қарт имғапысит, нас — Қыртәыла 5 регионк ркны. „Аҗсны, бзиа узбоит!“ „Аҗсны аҗсуаа рыда иахтәхам!“ „15 шықәса раҗхәа еипш бзиа хайбабалааит...“, абри еипш аштықәа рҗит ауаажәлар Гәрҗәаани инаркны Жәыргыт акынза. Акция иахнарбеит, акыртқәа аҗсуаа ибзианы ишырызныкәо, урт ркны аизықәаашәақәа реиташәақәыргыларәа атынчратә мға мацарала ишыртаху. Акция аан ауаа аканфетқәа рзыршеит, урт ирыдхәалан абҗыц хәыцқәа. Арт абҗыцқәа псышәалеи акыртшәалеи ажәақәа рнын.

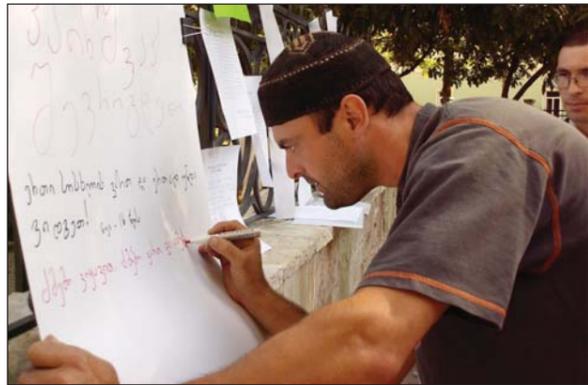
პირველი აქცია ზაფხულში გაიმართა — როგორია ზღვა სოსუმში? აქტი აქცია Жәыргыт имғапысит — აқәа амше ын зепшроузеи?

ზოგი ხატავდა, ზოგი წერდა, ზოგი კითხულობდა. Цьоуки асахәа тырхон, цьоуки аҗра иаҗын, цьоуки иаҗхьон.

რუსთაველის გამზირის აქრელებას საათი დასჭირდა. რუთაველი имғаду ақәтыхра саатк аҗаххейт.

„ჩვენ ერთი სისხლისა ვართ და ერთად უნდა ვიდგეთ“. „Хара шыақ хәлоуп, хәидгылазароуп“.

გურჯაანში აფხაზებისთვის 800-მდე ბავშვი ხატავდა. Гәрҗәаани акны аҗсуаа рзы 800-ык ркынза ахәыцқәа асахәақәа тырхон.

ბოლოს იცეკვეს. Атыхәтәаны кәашара нарыҗзейт.

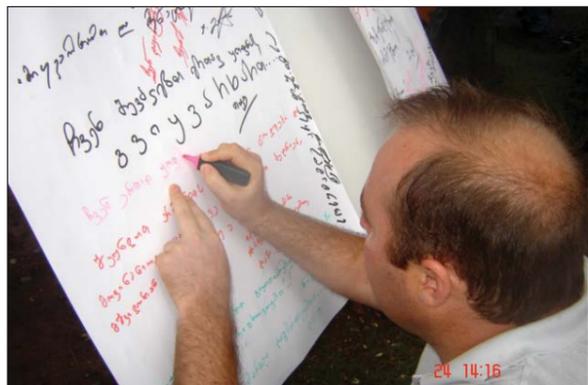
შემდეგი აქცია ქუთაისში იყო. Иаштәანიуа акция Кәтешь имғапысит.

იმის შემდეგი შიდა ქართლში. Уи аамышьтахь Шида Картли акны.

„თოლიებმაც ჩვენთან ერთად დატოვეს აფხაზეთი“, - დაწერეს გორში. „Амшынтә цықәа хара иҳацны Аҗсны аанрыҗыит“ - ირҗит Гори акны.

„სოსუმამდე არცთუ ისე შორია“, — დაწერეს ბათუმში და წვიმაც წამოვიდა. „Ақәанза зынзаскгы иҳарам“, — ირҗит Батым акны, нас ақәа аүйт.

„სიტყვის აქცია“ ჟურნალისტები არ დაკლებიან. „Ажәа акция“ аҗурналистцәаггы реаладырхәит.

აქცია ზუგდიდში — ყველაზე ახლოს აფხაზეთთან. Жәыргыт акны — Аҗсны зеггы реиҳа иазааигәаны.